

Vuosikertomus 2022

 HÄMEENMAA

HÄMEENMAA

SISÄLTÖ

Konsernin tunnusluvut	4
Hallituksen toimintakertomus 2022	5
Tilinpäätös 31.12.2022	12
Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot	19
Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä	34
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä	34
Tilintarkastuskertomus	35
Hallinto	38
Hallintoelimet	39

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

2017–2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liikevaihto milj. euroa	916,7	947,3	985,1	978,8	1 054,1	1 116,1
Liikelylijäämä						
milj. euroa	32,8	35,2	32,8	33,6	37,4	40,2
%:a liikevaihdosta	3,6	3,7	3,3	3,4	3,5	3,6
*Ylijäämä ennen satunnaisia eriä						
milj. euroa	30,7	33,4	34,0	35,4	38,1	42,5
%:a liikevaihdosta	3,3	3,5	3,5	3,6	3,6	3,8
Oman pääoman tuotto-%	8,4	8,7	7,9	7,5	7,6	7,6
Sijoitetun pääoman tuotto-%	9,2	9,6	9,1	8,3	8,3	8,7
Omavaraisuusaste, %	63,2	69,2	70,6	73,6	73,4	77,1
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen						
milj. euroa	51,1	41,6	62,1	62,4	92,3	52,8
%:a liikevaihdosta	5,6	4,4	6,3	6,4	8,8	4,7
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana kokoaikaisiksi muutettuna	2 072	2 061	2 122	2 072	2 119	2 271

Tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto-% =
$$\frac{\text{*tulos ennen satunnaisia eriä + arvonalentumiset sijoituksista - tilikauden verot} \cdot 100}{\text{oma pääoma + vähemmistöosuus (keskim.)}}$$

Sij. pääoman tuotto-% =
$$\frac{\text{*tulos ennen satunnaisia eriä + korko ja muut rahoituskulut + arvonalent. sijoituksista} \cdot 100}{\text{taseen loppusumma - korottomat velat - pakolliset varaukset (keskim.)}}$$

(pääomalaina on sisällytetty sijoitettuun pääomaan)

Omavaraisuusaste, % =
$$\frac{\text{oma pääoma + vähemmistöosuus}}{\text{taseen loppusumma - saadut ennakot}}$$

*vuodesta 2016 alkaen käytetty 'tulos ennen veroja'

Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuusinvestoinneista suoritettu määrä

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana = kokoaikaisia työntekijöitä tilikauden kokonaistytöntuntien perusteella vuoteen 2020 asti, vuodesta 2021 alkaen keskiarvo kuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä.

Toimintaympäristön kehitys

Maailmantalouden ja Suomen talouden näkymät näyttivät vielä alkuvuodesta varsin positiivisilta. Suomi oli hyvää vauhtia elpymässä Covid-19-pandemiasta, ja kansantalous kasvoi. Venäjän helmikuussa aloittama hyökkäyssota Ukrainaan sekä länsimaiden sen seurauksena asettamat pakotteet aiheuttivat kuitenkin globaalin shokin, joka nosti merkittävästi raaka-aineiden ja energian hintoja. Inflaatio lähti Suomessa poikkeuksellisen kovaan nousuun ja myös korkotaso kääntyi nousu-uralle. Näiden vaikutuksesta kuluttajien ostovoima heikentyi merkittävästi ja talouden kasvu hidastui.

Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2022 kuluttajahinnat kohosivat Suomessa keskimäärin 7,1 prosenttia erityisesti energian ja elintarvikkeiden hintojen sekä korkojen nousun yhteisvaikutuksena. Korkeimmillaan, yli yhdeksän prosenttia, inflaatio oli vuoden 2022 loppupuolella. Hintojen nousun odotetaan hidastuvan kuluvan vuoden aikana. Valtiovarainministeriö arvioi joulukuun ennusteesaan Suomen inflaation olevan 4 prosentin tasolla vuonna 2023.

Valtiovarainministeriön mukaan Suomen BKT kasvoi 1,9 prosenttia vuonna 2022. Kehitys oli epätaisaista. Hyvän alkuvuoden jälkeen nopeasti kiihtyvä inflaatio ja nouseva korkotaso hyydyttivät talouskasvun toisella vuosipuoliskolla. Valtiovarainministeriö ennustaa Suomen BKT:n supistuvan 0,2 prosenttia vuonna 2023. Myös yksityisen kulutuksen arvioidaan supistuvan 0,5 prosenttia vuositasolla.

Kuluttajien ostovoiman supistuminen vaikutti myös Suomen vähittäiskauppaan. Myynnin volyymi jäi vuoden toisella puoliskolla edellisvuotta selvästi pienemmäksi. Tuotantohintojen nousu on heijastunut myös kuluttajahintoihin, ja vähittäiskaupan liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna.

Matkailu- ja ravitsemisala on piristynyt merkittävästi alkuvuoden koronarajoitusten päättymisen jälkeen. Pandemia-ajalta kertyneet säästöt ja pautoutuneen kysynnän purkautuminen ovat

lisänneet erityisesti palvelujen kysyntää. Kulutusta on tukenut myös hyvä työllisyys. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on vähentänyt huomattavasti kansainvälisten ja etenkin aasialaisten matkailijoiden määrää, mutta kotimainen kysyntä on kannatellut toimialaa kustannusten kohoamisesta huolimatta. Ostovoiman heikentymisen arvioidaan vaikuttavan voimakkaammin vuoden 2023 aikana. Henkilöstön saatavuus matkailu- ja ravitsemisalalla on hieman helpottunut, mutta yleisesti työntekijöiden löytymisessä on kuitenkin edelleen haasteita. Henkilöstöstä on paikoitellen pulaa myös liikennemyymälöissä ja markettoimialalla.

S-ryhmä

S-ryhmän muodostavat osuuskaupat ja SOK tytäryhtiöineen. S-ryhmän veroton vähittäismyynti vuonna 2022 oli 13 465 miljoonaa euroa, jossa on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 9,2 prosenttia.

S-ryhmässä oli joulukuun lopussa 1 984 toimipaikkaa, kun niitä oli 1 909 edellisen vuoden vastavana ajankohtana. Alueosuuskauppoja oli 19 ja paikallisosuuskauppoja kuusi.

S-Ryhmän Bonusjärjestelmään kuuluviin osuuskauppoihin liittyi vuonna 2022 86 566 uutta jäsentä. Asiakasomistajien kokonaisjäsenmäärä oli joulukuun lopussa 2 512 159. Bonusta asiakasomistajille maksettiin yhteensä 414 miljoonaa euroa.

S-ryhmän investoinnit olivat 556 miljoonaa euroa, kun ne edellisvuonna olivat 784 miljoonaa euroa.

S-ryhmän yhteenlaskettu konsolidoimaton tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 314 miljoonaa euroa voitollinen, kun tulos edellisenä vuonna oli 302 miljoonaa euroa.

Osuuskauppojen yhteenlaskettu tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 309 miljoonaa euroa voitollinen, kun se edellisenä vuonna oli 314 miljoonaa euroa. SOK-yhtymän tulos ennen veroja (IFRS) oli 5 miljoonaa euroa voitollinen, kun se edellisenä vuonna oli 12 miljoonaa euroa tappiollinen.

S-Pankin vuosi 2022

Vuonna 2022 S-Pankin kokonaistuotot olivat yhteensä 221,8 miljoonaa euroa (187,0) ja liikevoitto 44,7 miljoonaa euroa (24,8).

Talletuskanta oli vuoden lopussa 8,0 miljardia euroa (7,6) ja luottokanta 6,7 miljardia euroa (6,1). Hallinnoitavat varat olivat 5,9 miljardia euroa (7,7).

Vuoden 2022 lopussa S-Pankilla oli 3,2 miljoonaa asiakasta. Heillä oli käytössään noin 2,7 miljoonaa kansainvälistä maksukorttia. Verkkopankin ja S-mobiiliin käytön mahdollistavat pankkitunnukset oli vuoden loppuun mennessä ottanut käyttöönsä 2,3 miljoonaa asiakasta.

S-Pankin taustalla on vahva osuustoiminnallinen arvomaailma ja keväällä suomalaiset arvioivat S-Pankin Suomen vastuullisimmaksi pankiksi jo 10. kerran peräkkäin Euroopan laajimmassa vastuullisuustutkimuksessa.

S-Pankin omistavat SOK ja S-ryhmään kuuluvat alueosuuskaupat.

Lisää tuulivoimaa

S-ryhmän sähkönhankinnasta vastaa S-Voima Oy. S-Voima Oy hankkii S-ryhmälle sähköä markkinoilta sekä omistaa Gigawatti Oy:n, joka tuottaa sähköä tuulesta alueosuuskaupoille.

Osuuskauppa Hämeenmaa omistaa S-Voima Oy:stä 7,3 %. Vuoden 2022 aikana S-Voima Oy:n oma tuuli- ja aurinkovoimantuotanto kattoi n. 64 % S-ryhmän sähkönkulutuksesta, kun Simo Sarvisuon tuulipuiston 27 voimalaa saatiin valmiiksi tilikauden aikana. Tilikauden aikana tehtiin lisäksi investointipäätös Eurajoen Oosinselän tuulipuistosta. Puiston 13. voimalan on määrä valmistua vuoden 2024 loppuun mennessä. Tuotanto kattaa n. 20 % koko ryhmän käyttämästä sähköstä.

Osuuskauppa Hämeenmaa -konserni

Bonuksia maksettiin ennätyselliset 33,7 M€

Osuuskauppa Hämeenmaalla oli vuodenvaihteessa 169 884 asiakasomistajaa. Uusia asiakasomistajia liittyi vuoden 2022 aikana 1 664. Asiakasomistajatalouksia alueemme kotitalouksista oli 84,5 % (ed.v. 84,1 %). Asiakasomistajat

keräsivät vuoden 2022 aikana Bonusta 33,7 M€ (ed.v. 31,6 M€). Tämän lisäksi asiakasomistajat saivat 0,9 M€ (ed.v. 0,7 M€) maksutapaetua maksaessaan S-Pankin korteilla.

Hallitus ehdottaa noin 1,7 M€ jaettavaksi ylimääränpalautuksena, joka on 0,25 % Osuuskauppa Hämeenmaan toimipaikoista vuonna 2022 tehdystä bonusostoista.

Liikevaihto hyvällä kasvulla

Osuuskauppa Hämeenmaa -konsernin liikevaihto vuonna 2022 oli 1 116,1 M€. Liikevaihto kasvoi vuoteen 2021 verrattuna 5,9 %. Liikevaihto kasvoi autokauppaa lukuun ottamatta kaikilla toimialoilla. Liikevaihto jakautui liiketoimintaryhmille siten, että markettoimialan liikevaihto oli 744,7 M€ (+3,6 % ed.v.), liikennekaupan 182,5 M€ (+28,8 % ed.v.), käyttötavarakaupan 26,6 M€ (+0,5 % ed.v.), majoitus- ja ravitsemistoimialan 35,2 M€ (+42,6 % ed.v.) sekä autokaupan 116,3 M€ (-12,5 % ed.v.). Loppuosa liikevaihdosta (10,8 M€) koostuu Hämeenmaan Kiinteistöt Oy:n ulkoisilta vuokralaisilta saaduista vuokratuotoista. Käyttötavarakaupan liikevaihto sisältää tavara-talo- ja rautakaupan liikevaihdon.

Markettaudessa kulutus on muuttunut harkitsevaksi

Vuonna 2021 S-ryhmän päivittäistavarakaupan markkinaosuus nousi 46,0 prosentista 46,1 prosenttiin. Hämeenmaan alueella markkinaosuus oli tätä korkeampi, mutta laski hieman.

Päivittäistavarakauppa ry:n mukaan Suomen päivittäistavarakauppa kasvoi viime vuonna 3,3 % vuoteen 2021 verrattuna. Päivittäistavaroiden myynti kasvoi eniten hypermarketeissa, kaikkiaan 4,2 %. Markettaudessa myyntiä kasvatti loppuvuotta kohden kiihtynyt inflaatio.

Hämeenmaa-konsernin päivittäistavarakauppa kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 3,8 %. Markkinaosuuden ennakoidaan kasvaneen lievästi. Päivittäistavarakauppaa harjoitettiin kolmen liike-merkin alla 7 Prismassa, 38 S-marketissa ja 24 Silessä.

Myynti kasvoi eniten, 7,0 %, Prisma-ketjussa. Verkkokaupan verkoston laajentaminen ja

painottuminen Prisma-ketjuun siivitti myyntiä. Ruoan verkkokauppa kasvoi alkuvuonna ennätysvauhtia, mutta voimakkaasta kasvusta huolimatta osuus on edelleen kokonaisuudesta pieni.

Kokonaisuudessaan markettoimialan liikevaihto kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 3,6 % sisältäen Prismojen käyttötavarakaupan. Prismojen käyttötavarakaupassa myöhäinen kevät sekä poikkeustilojen vaikutuksesta heikentynyt tavaroiden saatavuus heikensi myyntiä edelliseen vuoteen verrattuna. Uudet kasvualueet, kuten Outdoor, otettiin kuitenkin hyvin vastaan. Toimialan liikeylijäämä laski hieman edellisen vuoden tasolta ollen tasoltaan edelleen hyvä.

Marketkaupan strategian painopiste on hintakilpailukyyn säilyttämisessä ja inspiroivan asiakaskokemuksen kehittämisessä. Investointeja on suunnattu yhä enemmän olemassa olevan verkoston uusimiseen ja kehittämiseen kaikissa kanavissa; sekä verkossa, että kivijalassa.

Markettoimialan kehittämistoimenpiteet suunnattiin usealle paikkakunnalle. Uusi energiatehokas S-Market Väaksky avattiin keväällä. Prisma Laune uudistettiin kattavasti, samoin Prisma Tiiriön käyttötavaraosasto. S-Marketeista uudistettiin Ankkuri, Mukkula, Idänpää, Renkomäki, Hirsimäki, Tuulos, Hartola ja Jalkaranta. Saleista uudistettiin Jyräkö, Heinola kk ja Poltinaho. Lisäksi luotiin valmiuksia verkkokaupan verkoston laajentamiseen.

Liikennekauppa palautui koronasta

Liikennekauppaa konserni harjoittaa ABC-merkin alla. Toimialalla oli vuoden lopussa 8 liikennemyymälää, 31 polttoaineenmyyntiautomaattia ja 15 autopesulaa.

Bensiinin volyyymi laski koko valtakunnassa -5,9 % ja dieselin -4,9 %. Samaan aikaan polttonesteiden hinnat nousivat Ukrainan sodan vuoksi merkittävästi vuoteen 2021 verrattuna. Hämeenmaan osalta bensiinin volyyymi kasvoi +0,8 % ja dieselin osalta volyyymi väheni -2,1 %.

ABC-polttonesteiden markkinaosuuden ennakoidaan nousevan hieman vuonna 2022. Toimialan

liikeylijäämä nousi edellisestä vuodesta, ollen tasoltaan hyvä.

Koronapandemia alkuvuonna ja kohonneet polttonesteiden hinnat etenkin kesällä vaikuttivat edelleen pääteiden liikennemääriin. Liikennemyymälöiden ravintolakauppa lisääntyi MaRa ry:n mukaan vuoden 2022 aikana +14 % ja marketkauppa väheni -6 % edelliseen vuoteen verrattuna. Hämeenmaan liikennemyymälöissä ravintolakauppa lisääntyi +28 % ja marketkauppa +3 %.

Toimialan investoinnit suuntautuivat vuoden 2022 aikana ABC Marketien uudistamiseen Hämeenlinnan Tiiriössä, Riihimäellä ja Heinolassa. Lisäksi sähköautojen latauspisteitä rakennettiin muun muassa Hämeenlinnaan ABC Tiiriön ja ABC Padasjoen yhteyteen. Uusi autopesula rakennettiin S-Market Jukolan yhteyteen Hämeenlinnaan.

Koronapandemia, myöhäinen kevät ja muuttunut maailman tilanne näkyivät käyttötavarakaupan myynnissä

Konserni harjoittaa tavaratalokauppaa Lahden Sokos-tavaratalossa. Lisäksi Hämeenmaalla on neljä kauneuden erikoisliikettä, jotka toimivat Emotion-brändin alla: Emotion Goodman ja Emotion Tiiriö Hämeenlinnassa, Emotion Riihimäki sekä Emotion Forssa. Rautakauppaa konserni harjoittaa Hämeenmaan Rauta Oy:n Hämeenlinnassa sijaitsevassa Prisma Rauta -myymälässä.

Muoti- ja urheilukauppa ry:n mukaan muodin (sis. vaatteet, jalkineet, laukut ja kodintekstiilit) myynti kasvoi Suomessa viime vuonna +6,1 %. Tavarataloja ja marketkaupan muodin myynti kasvoi viime vuonna valtakunnallisesti +3,3 %, kun Sokos-ketjun kasvu oli vastaavana aikana +11,4 %. Koronapandemia kiihdytti vaatekaupan siirtymistä verkoon vuosina 2020–2021, mutta vuonna 2022 vaatteiden verkkokauppa supistui -9,1 %. Kotimainen vaatteiden verkkokauppa kasvoi +2,4 %, mutta ulkomainen vaatteiden verkkokauppa Suomeen supistui vuonna 2022 -12 % (Muoti- ja urheilukauppa ry). Päivittäistavarakauppa ry:n mukaan tavaratalo- ja hypermarketketjujen valtakunnallinen käyttötavarakaupan myynti kasvoi vuonna 2022 +0,6 % edelliseen vuoteen verrattuna. Sokos-ketjun myynti kehittyi huomattavasti paremmin

kuin markkina päättyen vuonna 2022 +6,9 % kasvuun.

Rauta- ja sisustuskaupan yhdistyksen Rasi ry:n mukaan rautakaupan valtakunnallinen myynti kasvoi viime vuonna +0,8 % (ed.v. +9,4 %). Rautakaupan vuoden 2022 myyntiä hankaloittivat myöhäisen kevään lisäksi mm. puutavaran huomattavan korkeat hinnannousut, muuttuneen maailmantilanteen aiheuttamat saatavuushaasteet, loppuvuonna hiipunut rakentaminen ja kuluttajien kasvanut varovaisuus.

Hämeenmaan käyttötavarakaupan myynti kasvoi Sokos Lahdessa ja pysyi vuoden 2021 myynnin tasossa Hämeenmaan Emotioneissa. Prisma Rauta Hämeenlinnan myynti supistui edelliseen vuoteen verrattuna. Liikeliijäämä oli positiivinen Hämeenmaan Emotion-ketjussa, mutta pysyi negatiivisena tavaratalo- ja rautakaupassa. Kodin Terra Hämeenlinnan brändi vaihtui Prisma Raudaksi keväällä 2022. Käyttötavarakaupan vuoden 2022 investoinnit rajoittuivat korvausinvestointeihin, joista merkittävimpänä Emotion Riihimäen kokonais uudistus juuri valmistuneen uuden Emotion-ketjukonseptin mukaiseksi. Lisäksi Sokos Lahden naisten osastoa uudistettiin tavaratalon molemmissa kerroksissa.

Prisma Rauta Hämeenlinnassa käytiin loka-joulukuussa 2022 muutosneuvottelut, joiden päätöksenä Prisma Rauta Hämeenlinnan toiminta tulee soveltuvien osin siirtymään Prisma Hämeenlinnaan. Liiketoiminta tulee päättymään Prisma Rauta Hämeenlinnassa kesän 2023 lopulla.

Majoitus- ja ravitsemistoimialan toipuminen käynnistyi vauhdikkaasti kevästä lähtien

Matkailu- ja ravitsemistoimialan vaikeudet jatkuivat vielä alkuvuodesta 2022. Aukiolorajoitusten keventymisen sekä koronapasseista luopumisen jälkeen alkoi vauhdikas palautuminen. Valtakunnallisesti S-ryhmän hotellien ja ravintoloiden liikevaihto kasvoi +39 % vuonna 2022 vuoteen 2021 verraten. Hämeenmaan majoitus- ja ravitsemistoimialan liikevaihto kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna +43 %.

Matkailu- ja ravintola-alan kevät ja kesä olivat menestyksellisiä, mutta varsinkin heinäkuu

ennätyksellinen. Alan toipuminen ja asiakkaiden palautuminen oli ennakoitua vilkkaampaa.

Hämeenmaan majoitus- ja ravitsemistoimialan investointikohteet olivat Launeen ravintolamaailman pienimuotoinen linjastouudistus, uusi Kartano-kabinetti Seurahuoneen yhteyteen palvelemaan niin aamiais-, kokous- kuin juhluvieraita, sekä Forssan ravintolamaailman uudistuminen. Amarillo Lahdessa remontoitiin pienimuotoisesti ravintolan peräosaa yökerhomaisempaan toimintaan. Hesburger-ravintoloissa lisättiin itsepalvelukassojen määrää.

Toimialan liikeliijäämä kehittyi edellisestä vuodesta merkittävästi parempaan saavuttaen lopulta positiivisen tuloksen. Alkuvuoden vaikeudet tuottivat merkittävän tappion, joka onnistuttiin selättämään loppuvuoden positiivisella onnistumisella toukokuusta lähtien.

Vuoden 2022 lopussa toimialalla oli kolme hotellia ravintoloihin ja muuta ravintolatoimintaa 16 eri liikepaikassa.

Talouden nopeat käännteet, energiakriisi ja komponenttipula ravisuttivat vuoden 2022 automarkkinaa

Vuonna 2022 oli globaalissa automarkkinassa suuria häiriötekijöitä, jotka koskivat yhtä lailla Suomen markkinaa. Autotehtaiden toimitusvaikeudet jatkuivat koko vuoden ajan, ja helmikuussa alkanut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan pahensi sitä entisestään. Pitkät uusien autojen toimitusajat ja sodan aiheuttama epävarmuus yleiseen talouden tilanteeseen ja sitä kautta kuluttajien luottamus oman talouden kehittymiseen sekä inflaation raju nousu, aiheuttivat autokaupalle merkittävän myynnin laskun. Uusia henkilöautoja rekisteröitiin Suomessa vuonna 2022 noin 82 000 kappaletta, joka on -17 % edellisvuotta alhaisempi määrä. Määrä on poikkeuksellisen alhainen, alhaisempaa rekisteröintilukua etsittäessä on mentävä vuoteen 1995. Uusia pakettiautoja rekisteröitiin noin 11 000 kappaletta, joka on -13,2 % vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Täyssähköautojen osuus henkilöautojen ensirekisteröinneistä kasvoi vuonna 2022 noin 17,8 prosenttiin, kun vielä vuonna 2021 osuus oli 10,3 %.

Ladattavien hybridien osuus on tasaantumassa noin viidenneksen osuuteen kaikista ensirekisteröinneistä – niiden osuus oli vuonna 2022 noin 19,8 % ja vuonna 2021 noin 20,5 %.

Vuoden 2021 alussa toteutetun Osuuskauppa Hämeenmaan ja Kymen Seudun Osuuskaupan auto-kauppayhtiöiden fuusion tuloksena syntyneen Nelipyörä Oy:n toinen toimintavuosi keskittyttiin yhtiössä edelleen uuden yhtiön ketjumaisen toiminnan hiomiseen ja kehittämiseen. Nelipyörä on saanut johtavan aseman alueen automarkkinassa. Nelipyörän yhtenäisissä toiminta- sekä johtamismalleissa on päästy hyvin toimivalle tasolle.

Nelipyörän palveluvalikoima on laaja, se myy ja/tai huoltaa autotaloissaan Ford-, Toyota-, Skoda-, Kia-, Mitsubishi-, Peugeot-, Nissan- ja Mazda-merkkisiä uusia autoja sekä kaiken merkkisiä vaihtoautoja. Uusien autojen myynti- ja huoltoedustukset vaihtelevat paikkakunnittain. Omaa katsastustoimintaa Nelipyörällä on Lahden ja Hämeenlinnan autotaloissa. Kotkassa Nelipyörä on osaomistajana automaalaamo Värikaara Oy:ssä. Nelipyörän markkinaosuus alueellaan oli uusissa henkilö- ja pakettiautoissa yli 20 %.

Nelipyörä Oy:n liikevaihto laski edellisestä vuodesta -12,5 %. Yhtiön liike-tulos laski hieman ollen kuitenkin tyydyttävällä tasolla.

Konsernin investoinnit 52,8 M€

Hämeenmaa-konserni investoi viime vuonna edelleen voimakkaasti toimipaikkaverkostonsa kehittämiseen Kanta- ja Päijät-Hämeessä. Konsernin bruttoinvestoinnit olivat 52,8 M€ (ed.v. 92,3 M€). Käyttöomaisuutta myytiin yhteensä 0,5 M€:lla (ed.v. 0,8 M€).

Hämeenmaan Kiinteistöt Oy osti rahoitusyhtiön hallussa olleen Prisma Hollolan liikerakennuksen.

Muutokset konsernirakenteessa

Osuuskauppa Hämeenmaa -konsernin konsernirakennetta selkeytettiin fuusioimalla KOy Riihimäen Kara ja KOy Badia Elektroni emoyhtiönsä Hämeenmaan Kiinteistöt Oy:öön.

Henkilöstön määrä pysyi ennallaan

Konsernin henkilöstömäärä oli vuoden lopussa 3 274 (+11 ed.v.). Kokoaikaisiksi työsuhteiksi

muutettuna määrä vastaa 2 324 henkilöä (+94 ed.v.). Markettoimialalla työsuhteita oli 2 032 (-55), liikennekaupassa 349 (+24), tavaratalotoimialalla 73 (-6), majoitus- ja ravitsemistoimialalla 452 (+41), autokaupassa 232 (+4), rautakaupassa 32 (±0) ja konsernin tukitoiminnoissa 104 (+3).

Osuuskauppa Hämeenmaalla oli kesällä 2022 töissä runsaat 1 000 nuorta Päijät-Hämeessä ja Kanta-Hämeessä. Heistä reilu puolet oli alle 18-vuotiaita Tutustu ja tienaa -harjoittelijoita. Kesätyöhakua markkinoitiin aiempaa laajemmalla viestintäkampanjalla ja kesätöihin haki jälleen tuuhasti kanta- ja päijäthämäläisiä nuoria.

Esihenkilövalmennusta ja sisältä vahvaa työnantajamielikuvatyötä

Kevästä 2022 alkaen aloitettiin työnantajamielikuvatyöhön keskittyvä hanke. Liikkeelle lähdettiin tekemällä laaja kysely sekä omalle henkilöstölle että alueen oppilaitoksiin ja Hämeenmaasta kiinnostuneille työnhakijoille. Kyselyn perusteella pidettiin työpajoja, joissa rakennettiin yhdessä sisältä vahvaa työnantajakuva. Hämeenmaan vahvuuksiksi työnantajana kyselyissä nousivat erityisesti hyvä työilmapiiri työyhteisöissä, vastuullisuus, hyvä lähijohtaminen, menestynyt vakaa työnantaja ja hyvät työsuhte-edut, monipuoliset työtehtävät sekä asiakaslähtöisyys. Hankkeessa syntyi myös uusi konsepti ilmeineen ulkoiseen työnantaja- ja rekrytointiviestintään. Työ hankkeessa jatkuu edelleen sisäisen kehittämisen teemoissa onnistuneen työntekijäkokemuksen varmistamiseksi.

Syksyn alusta lähti liikkeelle laaja johtamisvalmennus lähiesihenkilöille, keski johdolle ja johtoryhmälle. Johda arvostaen -valmennuksessa teemoina olivat oman johtamistyylin tunnistaminen ja omien vahvuuksien vahvistaminen, positiivinen haastaminen ja palautteenanto, työhyvinvoinnin johtaminen ja tiimin johtaminen. Johtamiskulttuurin muutosta on rakennettu niin valmennuspäivissä, coachauksissa, sparriparien kanssa ja arjen kokeiluina. Valmennus jatkuu edelleen vuonna 2023, jonka jälkeen johtamiskulttuurin muutosta varmistetaan arjen tekoina.

Henkilöstön tyytyväisyys pysyi hyvällä tasolla

Vuosittaisen henkilöstökyselyn tuloksen mukaan henkilöstön tyytyväisyys on edelleen hyvällä tasolla. Työyhteisötutkimuksen (TYT) tulos oli 75,5 asteikolla 0–100 (ed.v. 75,6). Tutkimukseen vastasi 82,1 % henkilöstöstä, joka oli hieman vähemmän kuin aikaisempina vuosina. Työyhteisötutkimuksen mukaan Hämeenmaan vahvuuksia ovat tulevaisuuden näkymien valoisuus, työntekijöiden reilu ja tasapuolinen kohtelu sekä luottamus ylimmän johdon kykyyn tehdä oikeita päätöksiä. Kehitämiskohteina tunnistettiin oman työn mielenkiintoisuus ja oman työn tärkeäksi kokeminen sekä esihenkilön kiinnostus henkilöstön ideoista ja aloitteista.

Osuuskauppa Hämeenmaan hallinto

Osuuskauppa Hämeenmaan toimitusjohtajana on toiminut Olli Vormisto varamiehenään talousjohtaja Jouni Viljanen. Hämeenmaan johtoryhmän muodostavat toimitusjohtajan lisäksi talousjohtaja, neljä toimialajohtajaa ja henkilöstöjohtaja.

Osuuskauppa Hämeenmaan hallitukseen ovat kuuluneet Olli Vormisto, Outi Hongisto, Jussi Maksimainen, Minna Patosalmi sekä Jussi Suomaa. Hallitus kokoontui 13 kertaa vuoden 2022 aikana.

Hallintoneuvostoon kuuluu 23 jäsentä, joista kaksi on henkilöstön edustajia. Hallintoneuvoston jäsenet valitaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Hallintoneuvoston puheenjohtajana on toiminut Jarkko Rautaoja ja varapuheenjohtajana Nina Sillanpää. Hallintoneuvosto kokoontui vuoden 2022 aikana kolme kertaa.

Edustajiston varsinainen kevätkokous pidettiin 19.4. ja syyskokous 16.11.2022.

Tulos hyvällä tasolla

Hyvästä myynninkehityksestä ja kokonaisuudessaan tarkasta kulujen hallinnasta johtuen vuodesta 2022 muodostui Hämeenmaa-konsernille ennustettua parempi.

Konsernin poistot ja arvonalennukset olivat yhteensä 41,1 M€. Ne kasvoivat 5,1 M€ edelliseen vuoteen verrattuna.

Konsernin liikeylijäämä oli 40,2 M€ kasvaen edellisestä vuodesta 2,8 M€. Suhteellisesti liikeylijäämä oli 3,6 % liikevaihdosta, edellisenä vuonna 3,6 %.

Konsernin pitkäaikaiset korolliset velat vähenivät 11,3 M€. Rahoitustuotot olivat 2,2 M€ (ed.v. 0,6 M€). Rahoitustuottojen/-kulujen suhteellinen osuus liikevaihdosta oli 0,2 % (ed.v. 0,1 %). Konsernin maksuvalmius säilyi hyvänä likvidien varojen ollessa vuoden lopussa 42,4 M€ (ed.v. 50,0 M€).

Konsernin ylijäämä ennen veroja oli 42,5 M€ kasvaen edellisestä vuodesta 4,4 M€. Verojen jälkeen tilikauden ylijäämä oli 33,9 M€ (ed.v. 31,4 M€).

Oma pääoma vahvistui

Konsernin oma pääoma lisättynä vähemmistöosuudella oli 467,9 M€ (ed.v. 433,7 M€). Omavaraisuusaste oli 77,1 % (ed.v. 73,4 %). Taseen loppusumma kasvoi 607,3 M€:oon edellisen vuoden 591,1 M€:sta.

Alkaneen vuoden näkymät S-ryhmässä

Vuoden 2023 näkymät ovat haastavat ja ilmassa on paljon epävarmuuksia. Talouden yleinen heikentyminen, kasvavat kustannukset ja sumeat tulevaisuusnäkymät lisäävät kuluttajien ja yritysten varovaisuutta. Kiina teki vuoden 2022 lopulla täyskäännöksen sulkuihin perustuvaan koronastrategiaansa. Sen seurauksena uusin virusmuunnos Kraken leviää nyt erittäin nopeasti Kiinassa ja sen ulkopuolella, mikä saattaa aiheuttaa lyhyellä aikavälillä häiriöitä esimerkiksi toimitusketjuihin. Kiinan laajemmalla avautumisella voi olla myös positiivisia vaikutuksia maailmantalouden kehitykseen.

Vaikka inflaation ei vuonna 2023 uskota Suomessa olevan viime vuoden kaltaisissa poikkeuslukeissa, hintojen ja korkojen nousun odotetaan edelleen jatkuvan etenkin vuoden ensimmäisellä puoliskolla, mikä vaikuttaa negatiivisesti kuluttajien ostovoimaan. Jo viime vuoden puolella alkanut taantuma jatkuu, ja Suomen BKT:n uskotaan supistuvan jonkin verran vuonna 2023. Kansalaisten epävarmuus tulevasta kehityksestä näkyy hyvin heikkona luottamuksena niin omaan kuin Suomen talouteen, mikä osaltaan saattaa vaimentaa kulutuskysyntää.

SOK-yhtymän liikeluokituksen uskotaan paranevan vuonna 2023 edelliseen vuoteen nähden. Liikevoiton suuruuteen vaikuttaa erityisesti yleisen taloudellisen tilanteen suunta, inflaation ja kuluttajien ostovoiman kehitys, matkailu- ja ravitsemiskaupan elpyminen sekä pankkitoiminnan tuloskehitys.

SOK-yhtymän matkailu- ja ravitsemiskaupan osalta tilanne on parantunut, ja alkuvuoden odotukset ovat huomattavasti paremmat kuin edeltävänä vuonna. Hotellien liikevaihdon odotetaan edelleen kehittyvän positiivisesti korkeamman keskihinnan sekä käyttöasteen myötä. Kansainvälisen matkailun osalta on edelleen epävarmuuksia. Venäjän ilmatilan sulkua vähentää merkittävästi etenkin aasialaisten matkailijoiden määrää Suomessa. Inflaation vaikutus toimialaan sekä kuluttajakäyttäytymiseen heijastuu palvelukysyntään. Palvelualan yritysten suurin myynnin kasvun este on yhä osaavan työvoiman saatavuus, mutta työvoimapula on kuitenkin hieman helpottunut.

Elintarvikelakiin kaavailtujen mahdollisten maksuaikamuutosten vaikutusten lisäksi Hankinta- ja palvelutoiminnassa ei nähdä olennaista muutosta edelliseen vuoteen nähden.

Osuuskauppa Hämeenmaa -konserni jatkaa toimipaikkaverkostonsa kehittämistä myös vuonna 2023. Konsernin liikevaihdon odotetaan hieman kasvavan edellisestä vuodesta. Tuloksen odotetaan yleisen suhdannetilanteen ja kulujen kasvun takia toteutuvan jonkin verran vuoden 2022 tasoa pienempänä.

Riskit ja epävarmuustekijät

Strategialähtöisen ja koko organisaation kattavan riskienhallinnan tarve on tunnistettu Hämeenmaa-konsernissa. Erityisesti on kiinnitetty huomiota strategisten tavoitteiden saavuttamista uhkaavien riskien hallintaan. Hämeenmaassa nähdään riskienhallinta strategisena kilpailutekijänä, jolla voidaan vaikuttaa strategioiden toteutumiseen. Riskienhallinnassa käytetään vaihtoehtolaskelmia, ja riskienhallinta on integroitu osaksi johtamisprosessia.

Hämeenmaa-konsernin liiketoimintaan liittyvät ympäristöriskit tunnistetaan ja analysoidaan osana liiketoimintariskejä vuosittain. Merkittävimmät ympäristönäkökohdat ja niihin liittyvät toimenpiteet sekä tunnusluvut julkaistaan keväällä 2023 internetissä osana koko S-ryhmän vastuullisuusraporttia.

Keskeisimmät Hämeenmaa-konsernin liiketoimintaa sekä taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavat tunnusluvut sisältyvät tämän tilinpäätöksen liitetietoihin.

Osuuskauppa Hämeenmaan hallituksen esitys tuloksen käsittelystä

Hallitus ehdottaa, että tilikauden ylijäämä, 27 966 634,04 €, käytetään seuraavasti:

- siirretään vararahastoon 2 000 000,00 €
- maksetaan ylijäämän palautusta arviolta 1 660 091,99 €
- jätetään edellisten tilikausien ylijäämätilille arviolta 24 306 542,05 €.

Lahdessa 15.2.2023

Osuuskauppa Hämeenmaa

Hallitus

TILINPÄÄTÖS 31.12.2022

Tuloslaskelma

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
Lukevaihto	1 116 149 590,40	1 054 086 981,80	980 103 183,46	901 557 969,83
Liiketoiminnan muut tuotot	1 098 688,50	485 403,60	1 074 720,15	426 166,05
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	845 600 909,64	801 377 684,45	743 612 647,93	683 193 209,90
Ulkopuoliset palvelut	1 554 491,13 847 155 400,77	1 027 755,77 802 405 440,22	1 691 179,47 745 303 827,40	1 141 543,94 684 334 753,84
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	85 339 903,68	81 294 901,61	72 661 462,63	68 635 265,42
Henkilösivut	19 257 445,45 104 597 349,13	18 189 119,75 99 484 021,36	16 173 272,09 88 834 734,72	15 164 873,21 83 800 138,63
Poistot ja arvonalentumiset	41 127 666,41	35 986 242,99	12 165 893,25	10 501 116,99
Liiketoiminnan muut kulut				
Toimitilavuokrat	5 193 201,00	6 154 071,62	47 622 263,46	43 414 003,66
Muut kulut	78 936 465,76 84 129 666,76	73 104 174,87 79 258 246,49	50 426 169,12 98 048 432,58	45 185 381,84 88 599 385,50
Liikelylijäämä (/ -alijäämä)	40 238 195,83	37 438 434,34	36 825 015,66	34 748 740,92
Osuus osakkuusyritysten voitosta/tappiosta	39 315,16	18 571,67		
Rahoitustuotot ja -kulut	2 176 140,44	624 969,13	3 685 268,10	410 061,20
Ylijäämä (alijäämä) ennen veroja	42 453 651,43	38 081 975,14	40 510 283,76	35 158 802,12
Tilinpäätössuunnit			-6 173 729,07	-6 366 926,64
Tuloverot	-8 334 261,21	-6 460 475,54	-6 369 920,65	-5 659 146,19
Vähemmistöosuudet	-169 648,64	-242 798,30		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	33 949 741,58	31 378 701,30	27 966 634,04	23 132 729,29

Tase

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet	3 954 129,19	5 370 196,62	494 444,89	633 369,12
Aineelliset hyödykkeet	414 016 827,18	404 932 116,98	46 825 105,73	44 785 803,06
Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä			315 138 180,93	165 138 180,93
Osakkuusyritysosakkeet	49 866 669,01	48 307 131,33		
Muut sijoitukset	4 662 057,95	4 567 510,73	412 237 684,66	183 509 325,53
	472 499 683,33	463 176 955,66		394 066 678,64
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus	68 743 659,93	57 123 594,73	45 077 544,93	39 293 390,21
Pitkäaikaiset saamiset	23 000,00	23 000,00	3 000,00	3 000,00
Laskennalliset verosaamiset	1 746 407,84	3 630 999,74		
Lyhytaikaiset saamiset	21 862 207,24	17 160 281,53	16 582 425,36	12 181 606,83
Rahat ja pankkisaamiset	42 432 045,02	50 016 014,65	29 793 973,12	31 675 875,01
	134 807 320,03	127 953 890,65	91 456 943,41	83 153 872,05
	607 307 003,36	591 130 846,31	503 694 628,07	477 220 550,69
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Osuuspääoma	14 530 097,97	14 530 097,97	14 530 097,97	14 530 097,97
Muut rahastot				
Osuusmaksurahasto	2 308 385,54	2 031 109,57	2 308 385,54	2 031 109,57
Vararahasto	59 529 661,14	57 529 661,14	59 529 661,13	57 529 661,13
Käyttöraahasto	3 166 097,60	3 166 097,60	3 166 097,60	3 166 097,60
Edellisten tilikausien ylijäämä / tappio	346 522 407,10	317 143 705,80	250 135 468,16	229 002 738,87
Tilikauden ylijäämä	33 949 741,58	31 378 701,30	27 966 634,04	23 132 729,29
	460 006 390,93	425 779 373,38	357 636 344,44	329 392 434,43
VÄHEMMISTÖOSUUKSET	7 849 725,65	7 913 162,01		
PAKOLLISET VARAUKSET	3 393 192,00	5 817 460,00		
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			19 861 018,79	14 292 289,72
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma	13 504 371,45	24 763 970,39	13 437 500,00	24 687 500,00
Laskennalliset verovelat	7 053 134,68	7 620 074,51		
Lyhytaikainen vieras pääoma	115 500 188,65	119 236 806,02	126 197 264,84	108 848 326,54
	136 057 694,78	151 620 850,92		133 535 826,54
	607 307 003,36	591 130 846,31	503 694 628,07	477 220 550,69

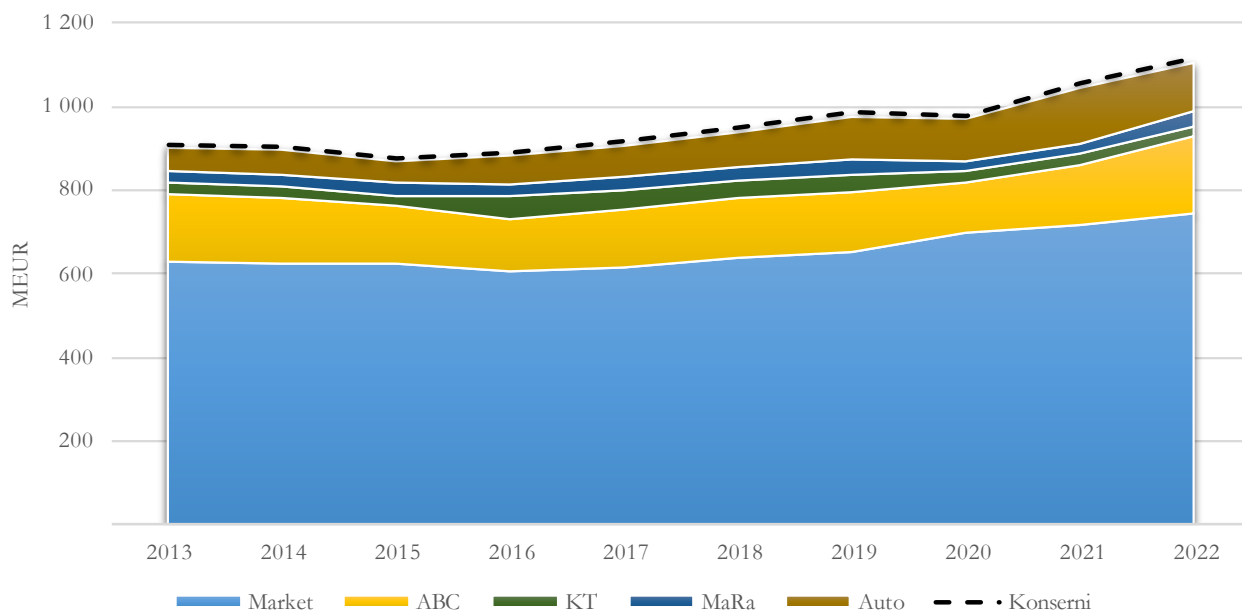
Rahoituslaskelma

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
LIIKETOIMINTA				
Liikelyläämä	40 238 195,83	37 438 434,34	36 825 015,66	34 748 740,92
Oikaisut liikelyläämään	(1) 38 714 577,24	(1) 35 880 635,42	(1) 12 177 193,90	(1) 10 513 809,97
Käyttöpääoman muutos	(2) 2 824 969,50	(2) 13 156 169,86	(2) 10 277 605,98	(2) 11 121 066,70
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	81 777 742,57	86 475 239,62	59 279 815,54	56 383 617,59
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-364 761,18	-1 297 375,98	-329 993,46	-1 355 534,31
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	1 197 348,04	1 427 262,66	1 675 803,69	1 276 051,75
Maksetut tuloverot	-5 969 602,66	-7 742 557,51	-6 326 276,21	-4 694 221,33
Liiketoiminnan rahavirta	76 640 726,77	78 862 568,79	54 299 349,56	51 609 913,70
INVESTOINNIT				
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-49 534 367,38	-80 439 396,21	-14 565 815,26	-19 645 856,54
Investoinnit muihin sijoituksiin	-1 665 064,20	-12 110 948,08	-151 520 222,52	-12 400 102,19
Myönnetty lainat			0,00	-25 000 000,00
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	501 546,63	1 440 248,17	485 174,10	663 536,61
Luovutustulot muista sijoituksista			3 341,91	
Lainasaamisten takaisinmaksut	3 801,72	4 092,79	135 249 321,85	9 069 999,84
Osakkuusyritysten tulos ja poistot	39 315,16	18 571,67		
Saadut osingot investoinneista	1 425 167,00	490 499,60	2 341 482,50	473 875,70
Investointien rahavirta	-49 229 601,07	-90 596 932,06	-28 006 717,42	-46 838 546,58
RAHOITUS				
Pitkäaikaisten lainojen nostot	0,00	25 000 000,00	0,00	20 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-11 259 598,94	-21 423 529,61	-35 250 000,00	-17 500 000,00
Lyhytaikaisten lainojen nostot			6 800 000,00	
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-24 010 962,36	-1 125 163,06		
Osuusmaksujen lisäys(+)/vähennys(-)	277 275,97	167 757,41	277 275,97	167 757,41
Maksetut osuuspääoman korot	-1 810,00	-1 940,00	-1 810,00	-1 940,00
Saadut/annetut konserniavustukset			0,00	-2 353 005,38
Rahoituksen rahavirta	-34 995 095,33	2 617 124,74	-28 174 534,03	312 812,03
Rahavarojen muutos, lisäys(+)/vähennys(-)	-7 583 969,63	-9 117 238,53	-1 881 901,89	5 084 179,15
Rahavarat tilikauden alussa	50 016 014,65	55 619 223,77	31 675 875,01	26 591 693,86
Rahavarat tilikaudella ostetuissa yhtiöissä	0,00	3 514 029,41		
Rahavarat tilikauden lopussa	42 432 045,02	50 016 014,65	29 793 973,12	31 675 875,01
Muutos, kasvu (+)/vähennys (-)	-7 583 969,63	-9 117 238,53	-1 881 901,89	5 084 179,15
(1) Oikaisut liikelyläämään				
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)	11 178,83	-13 267,57	11 300,65	12 692,98
Poistot ja arvonalentumiset	41 127 666,41	35 986 242,99	12 165 893,25	10 501 116,99
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-2 424 268,00	-92 340,00		
	38 714 577,24	35 880 635,42	12 177 193,90	10 513 809,97
(2) Käyttöpääoman muutos				
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos, lisäys (-)/vähennys (+)	-5 928 896,11	2 119 969,02	-4 401 483,11	3 091 807,36
Vaihto-omaisuuden muutos, lisäys (-)/vähennys (+)	-11 620 065,20	3 203 804,10	-5 784 154,72	-974 996,11
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos, lisäys (+)/vähennys (-)	20 373 930,81	7 832 396,74	20 463 243,81	9 004 255,45
	2 824 969,50	13 156 169,86	10 277 605,98	11 121 066,70

Vuosi 2022 kuvina ja kaavioina

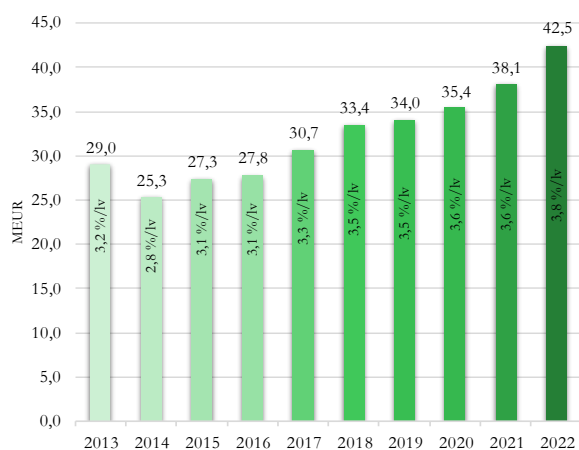
Talous

Liikevaihto

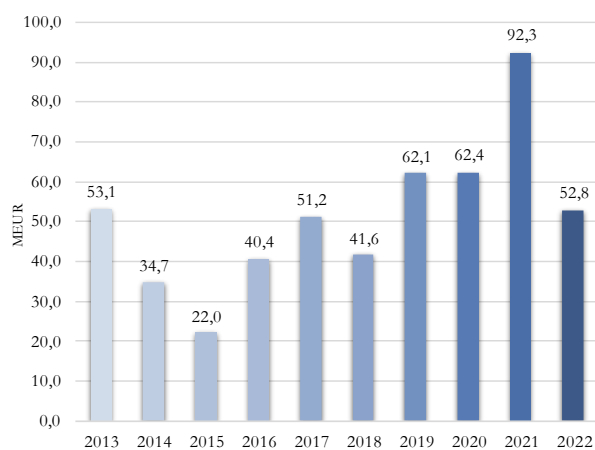

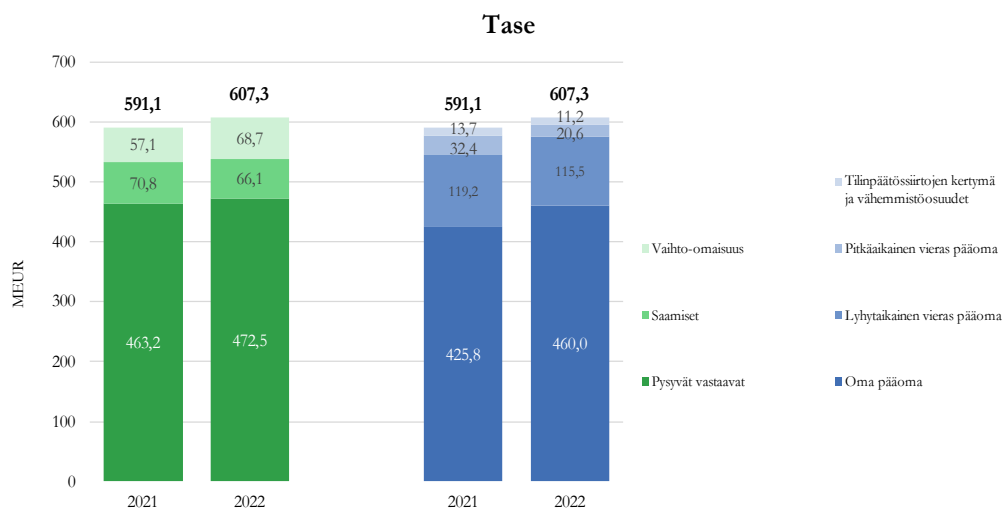
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Markketauppa	627,6	625,8	624,9	604,9	614,3	638,7	651,9	699,4	718,6	744,7
Liikennekauppa	161,6	155,3	138,7	127,4	137,1	143,4	144,4	118,7	141,7	182,5
Käyttötavarakauppa	27,8	27,4	22,7	52,3	48,7	41,4	40,8	27,5	26,5	26,6
Majoitus- ja ravitsemiskauppa	28,3	29,5	29,7	29,9	51,0	51,5	55,0	22,2	24,7	55,2
Autokauppa	56,4	58,3	52,8	67,5	76,3	83,0	103,6	101,0	132,9	116,3
Konserni	909,1	903,8	876,6	890,4	916,7	947,3	985,1	978,8	1 054,1	1 116,1

Toiminnan tulos

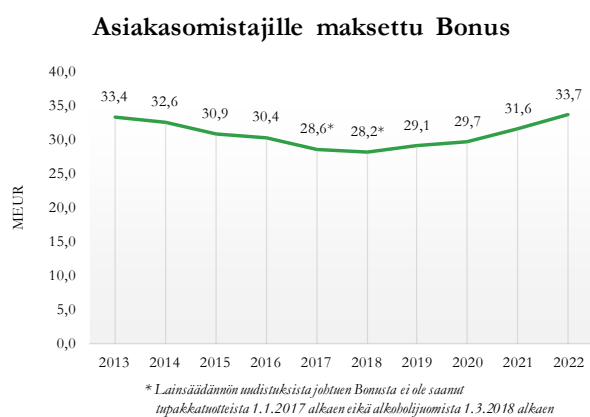

Investoinnit

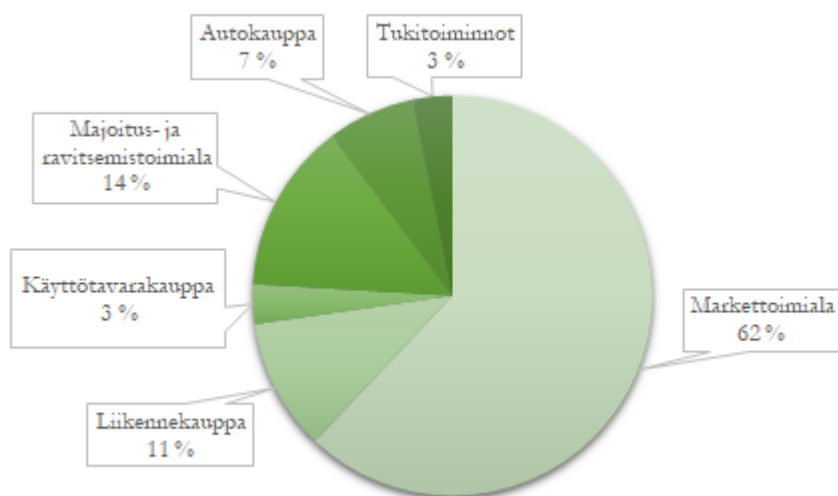
Asiakasomistajuus

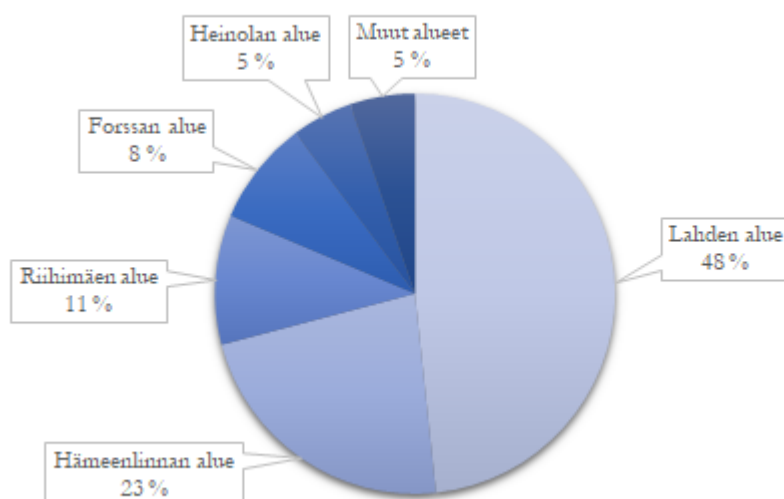
Henkilöstö

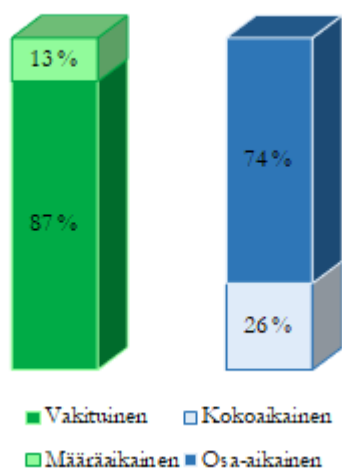
Henkilöstö toimialoittain

Henkilöstö alueittain

Työsuhteen laatu ja työaika

Hämeenmaan palveluverkosto

Prisma
S-market
Sale
Prisma Rauta
Sokos
Emotion
Nelipyörä
Hotellit
Ruokaravintolat
Pubit ja baarit
Ravintolamaailmat
ABC liikennemyymälät
ABC automaattiasemat
ABC CarWash

7 kpl
 38 kpl
 23 kpl
 1 kpl
 1 kpl
 4 kpl
 5 kpl
 3 kpl
 8 kpl
 5 kpl
 8 kpl
 8 kpl
 30 kpl
 14 kpl

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu voimassa olevien sääntöjen mukaisesti. Rahoituslaskelma on laadittu Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen 30.1.2007 mukaista epäsuoraa rahoituslaskelmamuotoa soveltaen.

Konsernirakenne

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät Osuuskauppa Hämeenmaan lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa Osuuskauppa Hämeenmaalla on välittömästi tai välillisesti enemmän kuin puolet osakkeiden tuottamasta äänistä tai joissa sillä muutoin on määräämisvalta. Emo-osuuskaupan lisäksi konsernitilinpäätökseen sisältyvät seuraavat yhtiöt: Nelipyörä Oy (80 %), Hämeenmaan Kiinteistöt Oy (100 %), Liipolanmäen Ostoskeskus Oy (52,61 %), Kiinteistö Oy Lahden Hämeenkatu 20 (70,57 %), Kiinteistö Oy Heinolan Torikatu 5 (50,02 %), Metsäpellon Liikekeskus Oy (91,33 %), Hämeenmaan HyviS Oy (100 %), Kiinteistö Oy Hämeenlinnan Brahenkatu 33 (100 %), Kiinteistö Oy Rakokivi (94,06 %), Hämeenmaan Rauta Oy (100 %).

Vertailukelpoisuus

Osuuskauppa Hämeenmaan vuodet 2021 ja 2022 ovat keskenään vertailukelpoisia.

Keskinäinen osakkeenomistus

Konsernin sisäinen osakeomistus on tilinpäätöksessä eliminoitu hankintamenomenetelmän mukaan, jolloin tytäryhtiöosakkeiden hankintameno on eliminoitu tytäryhtiöiden hankintahetken omia pääomia vastaan. Ennen 1.1.1999 hankittujen osakkeiden hankintamenon eliminointien käsittelyssä on sovellettu siirtymäsäännöksen nojalla aikaisempaa eliminointimenettelyä, jossa ei ole otettu huomioon vapaaehtoisia varauksia ja poistoeroa laskennallisella verovelalla vähennettynä.

Sisäiset liiketapahtumat, katteet, vähemmistöosuudet

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on eliminoitu konsernin sisäinen liikevaihto, sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, käyttöomaisuuden sisäiset myyntivoitot ja -tappiot sekä keskinäiset saamiset ja velat. Vähemmistöosuudet tytäryhtiöiden

omista pääomista ja tuloksista on erotettu ja esitetty erikseen tilinpäätöksessä.

Osakkuusyhtiöt

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät Osuuskauppa Hämeenmaan kaikki osakkuusyhtiöt. Ne on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistuosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on esitetty erikseen tilinpäätöksessä.

Ulkomaanrahan määräiset velat ja saamiset

Ulkomaanrahan määräisiä saamisia ja velkoja ei ollut.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai jälleenhankintamenojen tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä alinta arvoa käyttäen. Käytettyjen autojen kaupassa on sovellettu ns. yksinkertaistettua marginaaliverotusmenettelyä. Tilinpäätöstä laadittaessa on vaihto-omaisuuden hankintamenon aktivoitavasta määrästä vähennetty laskennallinen arvonalisäveron osuus. Autokaupan varaosavaraston sekä tavaratalotoimialan varasto on laskettu keskihankintahintamenetelmällä.

Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuus on taseessa arvostettu muuttuvien menojen mukaiseen hankintamenuon vähennettynä vuosittain kirjanpidossa tehdyillä poistoilla. Konserniyhtiöiden tuloslaskelmissa ja taseissa suunnitelman mukaisten poistojen ja kirjatujenpoistojen erotus esitetään tilinpäätössiirtotoina ja tilinpäätössiirtojen kertymänä. Kulumatoman käyttöomaisuuden poistamattoman hankintamenon pysyvät arvonalennukset on kirjattu kuluksi arvonalennuksina.

Leasing

Leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintamenuon.

Komittoitua luottolimiittiä ei ole esitetty taseessa.

Vastaiset menot ja menetykset

Vastaiset menot ja menetykset, joihin on sitouduttu tai joiden toteutumista pidetään todennäköisenä, on kirjattu kuluksi luonteensa mukaisesti asianomaiseen kuluerään. Taseessa kyseiset kuluvaraukset on esitetty pakollisina varauksina.

Tilinpäätössiirrot, laskennallinen verovelka ja -saaminen

Tilinpäätössiirrot muodostuvat poistoerosta, joka konserniin kuuluvien yritysten taseissa on esitetty tilinpäätössiirtojen kertymänä. Konsernitaseessa poistoero ja hyllypoisto on kirjattu omaan

pääomaan ja laskennalliseksi verovelaksi / laskennalliseksi verosaamiseksi.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Konserniyhtiöiden pakollisista varauksista johtuva laskennallinen verosaaminen on esitetty liitetiedoissa. Konsernitaseessa erä on verosaamisissa. Poistoerosta ja hyllypoistoista aiheutuva laskennallinen verovelka on esitetty sekä liitetiedoissa että konsernitaseessa.

Eläkejärjestelyt

Osuuskauppa Hämeenmaa -konsernin palveluksessa oleville entisen Elonvaran jäsenille on otettu lisäeläkevakuutus, jolla turvataan eläkekassan sääntöjä vastaavat ansaitut ja tulevat eläke-edut.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
1. Liikevaihto toimialoittain				
Markketoimiala	744,7	718,6	744,7	718,6
Majoitus- ja ravitsemistoimiala	35,2	24,7	35,2	24,7
LiiKENNEKAUPPA	182,5	141,7	182,5	141,7
Käyttötavarakauppa	26,6	26,5	15,8	14,9
Autokauppa	116,3	132,9	0,0	0,0
Känteistöt ja sisäiset erät	10,8	9,7	1,9	1,7
Yhteensä MEUR	1116,1	1054,1	980,1	901,6
2. Liiketoiminnan muut tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	7 893,81	39 038,14	6 226,82	3 135,12
Vuokratuotot	398 293,53	303 728,50	397 401,32	302 867,20
Avustukset	0,00	118 015,43	0,00	118 015,43
Vahingonkorvaustuotot	19 862,99	22 318,23	4 253,57	370,00
Muut liiketoiminnan muut tuotot	672 638,17	2 303,30	666 838,44	1 778,30
Yhteensä	1 098 688,50	485 403,60	1 074 720,15	426 166,05
3. Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	857 220 974,84	798 173 880,35	749 396 802,65	684 168 206,01
Varastojen muutos (+/-)	-11 620 065,20	3 203 804,10	-5 784 154,72	-974 996,11
Yhteensä	845 600 909,64	801 377 684,45	743 612 647,93	683 193 209,90
4. Henkilöstökulut				
Palkat	85 339 903,68	81 294 901,61	72 661 462,63	68 635 265,42
Eläkekulut	15 914 098,73	15 201 729,62	13 336 830,63	12 606 300,89
Muut henkilösivukulut	3 343 346,72	2 987 390,13	2 836 441,46	2 558 572,32
Yhteensä	104 597 349,13	99 484 021,36	88 834 734,72	83 800 138,63
Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot esitetty jäljempänä kohdassa 22				
5. Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	32 767 636,07	29 432 055,27	12 165 893,25	10 501 116,99
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	8 360 030,34	6 554 187,72	0,00	0,00
Yhteensä	41 127 666,41	35 986 242,99	12 165 893,25	10 501 116,99
Poistojen tase-eräkohtainen esittely sisältyy taseen liitetietojen pysyvien vastaavien esittelykohtaan				

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat käyttöomaisuuden alkuperäiseen hankintamenoon ja arvioituihin taloudelliseen pitoaikaan. Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:				
Aineettomat oikeudet	3 - 4 v.	3 - 4 v.		
Muut pitkävaikutteiset menot	5 - 30 v.	5 - 30 v.		
Rakennukset ja rakennelmat	6 - 30 v.	6 - 30 v.		
Koneet ja kalusto	3 - 7 v.	3 - 7 v.		
Muut aineelliset hyödykkeet	10 v.	10 v.		
1.1.2018 alkaen poistot on laskettu kohteen käyttöönottoaikakauden alusta.				
6. Liiketoiminnan muut kulut				
Vapaaehtoiset henkilösivukulut			3 287 181,47	2 687 625,77
Kiinteistö-, kalusto- ja tarvikkeet			27 040 028,59	24 319 774,58
Markkinointi-, hallinto- ja muut kulut			20 098 959,06	18 177 981,49
Yhteensä			50 426 169,12	45 185 381,84
Vuokrakulut on esitetty omalla eräänä tuloslaskelmassa.				
7. Tilintarkastajien palkkiot				
Tilikauden aikana tilintarkastuksista maksetut palkkiot	51 520,16	51 110,00	40 000,00	36 500,00
Tilikauden aikana maksetut tilintarkastuslain mukaiset lausunnot	0,00	2 700,00	0,00	2 700,00
Yhteensä	51 520,16	53 810,00	40 000,00	39 200,00
8. Rahoitustuotot ja -kulut				
Osinkotuotot pysyvien vastaavien sijoituksista				
Saman konsernin yrityksiltä	0,00	0,00	932 340,00	0,00
Omistusyhteyssyntyisiltä	925 176,20	0,00	925 176,20	0,00
Muulta	499 990,80	490 499,60	483 966,30	473 875,70
Yhteensä	1 425 167,00	490 499,60	2 341 482,50	473 875,70
Korkotuotot pysyvien vastaavien sijoituksista				
Samalla konsernilla yrityksiltä	0,00	0,00	1 587 478,42	1 262 875,95
Yhteensä	0,00	0,00	1 587 478,42	1 262 875,95
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Muulta	1 116 716,89	1 447 561,12	87 660,69	13 128,25
Yhteensä	1 116 716,89	1 447 561,12	87 660,69	13 128,25
Korko- ja rahoitustuotot yhteensä	2 541 883,89	1 938 060,72	4 016 621,61	1 749 879,90
Korko- ja muut rahoituskulut				
Omistusyhteyssyntyisille	52,19	32,70	9 820,03	12 072,85
Muulle	365 691,26	1 313 058,89	321 533,48	1 327 745,85
Korko- ja muut rahoituskulut yhteensä	365 743,45	1 313 091,59	331 353,51	1 339 818,70
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	-39 315,16	-18 571,67	0,00	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	2 215 455,60	643 540,80	3 685 268,10	410 061,20

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
9. Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	0,00	0,00	-5 568 729,07	6 206 926,64
Saadut (+) ja annetut (-) konserniavustukset	0,00	0,00	-605 000,00	160 000,00
Yhteensä	0,00	0,00	-6 173 729,07	6 366 926,64
10. Tuloverot				
Tuloverot tilikaudelta (+/-)	7 035 837,75	6 312 652,86	6 389 924,70	5 659 146,19
Tuloverot ed. tilikausilta (+/-)	-19 228,61	122 207,40	-20 004,05	0,00
Verotettavan tulon mukaiset verot	7 016 609,14	6 434 860,26	6 369 920,65	5 659 146,19
Laskennallisen verovelan/-saamisen muutos	1 317 652,07	25 615,28	0,00	0,00
Laskennallinen verosaaminen				
Kirjanpitoon kirjatut	1 746 407,84	3 630 999,74	0,00	0,00
Kirjanpitoon kirjaamattomat	0,00	0,00	241 526,70	241 526,70
	1 746 407,84	3 630 999,74	241 526,70	241 526,70
Laskennallinen verovelka				
Kirjanpitoon kirjatut	-7 053 134,68	-7 620 074,51	0,00	0,00
Kirjanpitoon kirjaamattomat	0,00	0,00	-3 972 203,76	-2 858 457,94
	-7 053 134,68	-7 620 074,51	-3 972 203,76	-2 858 457,94
Laskennallinen verosaaminen/-velka yhteensä	-5 306 726,84	-3 989 074,77	-3 730 677,06	-2 616 931,24

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
11. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet				
Pysyvien vastaavien erittely				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	2 261 870,20	1 685 637,43	384 920,31	329 816,11
Lisäykset 1.1.-31.12.	57 508,80	548 463,20	57 508,80	20 363,20
Vähennykset 1.1.-31.12.	-88 534,89	-11 601,43	0,00	-4 630,00
Suorot erien välillä 1.1.-31.12.	57 656,00	39 371,00	33 574,00	39 371,00
Hankintameno 31.12.	2 288 500,11	2 261 870,20	476 003,11	384 920,31
Kertyneet poistot 1.1.	971 944,93	892 540,10	216 963,77	143 078,28
Lisäysten/vähennysten/siirtojen kertyneet poistot	-87 236,74	-9 706,99	1 298,15	-4 630,00
Tilikauden poisto	89 797,96	89 111,82	85 945,42	78 515,49
Kertyneet poistot 31.12.	974 506,15	971 944,93	304 207,34	216 963,77
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 313 993,96	1 289 925,27	171 795,77	167 956,54
Liikearvo				
Hankintameno 1.1.	11 419 564,57	11 341 564,57	11 341 564,57	11 341 564,57
Lisäykset 1.1.-31.12.	0,00	78 000,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	11 419 564,57	11 419 564,57	11 341 564,57	11 341 564,57
Kertyneet poistot 1.1.	11 393 564,57	11 341 564,57	11 341 564,57	11 341 564,57
Lisäysten/vähennysten/siirtojen kertyneet poistot	0,00	36 400,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	15 600,00	15 600,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.	11 409 164,57	11 393 564,57	11 341 564,57	11 341 564,57
Kirjanpitoarvo 31.12.	10 400,00	26 000,00	0,00	0,00
Muut aineettomat hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	11 941 316,75	29 314 299,08	2 127 739,73	2 127 739,73
Lisäykset 1.1.-31.12.	33 598,00	173 184,56	25 963,00	0,00
Vähennykset 1.1.-31.12.	-148 761,73	-4 868 443,81	0,00	0,00
Suorot erien välillä 1.1.-31.12.	-954 131,90	-12 677 723,08	-25 963,00	0,00
Hankintameno 31.12.	10 872 021,12	11 941 316,75	2 127 739,73	2 127 739,73
Kertyneet poistot 1.1.	7 887 045,40	16 926 012,09	1 662 327,15	1 482 863,97
Lisäysten/vähennysten/siirtojen kertyneet poistot	-558 776,01	-11 087 866,41	-1 298,15	0,00
Tilikauden poisto	914 016,50	2 048 899,72	144 061,61	179 463,18
Kertyneet poistot 31.12.	8 242 285,89	7 887 045,40	1 805 090,61	1 662 327,15
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 629 735,23	4 054 271,35	322 649,12	465 412,58
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	3 954 129,19	5 370 196,62	494 444,89	633 369,12

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet				
Omistettut				
Hankintameno 1.1.	91 114 354,37	85 623 597,43	183 222,23	183 222,23
Lisäykset 1.1.-31.12.	1 058 214,94	4 306 305,59	0,00	0,00
Vähennykset 1.1.-31.12.	-15 002,17	-194 428,87	0,00	0,00
Suorot erien välillä 1.1.-31.12.	874 577,51	1 378 880,22	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	93 032 144,65	91 114 354,37	183 222,23	183 222,23
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	60 492,15	252 226,60	0,00	0,00
Vähennykset 1.1.-31.12.	0,00	-191 734,45	0,00	0,00
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	60 492,15	60 492,15	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	92 971 652,50	91 053 862,22	183 222,23	183 222,23
Vuokraoikeudet				
Hankintameno 1.1.	370 029,76	421 307,27	0,00	0,00
Suorot erien välillä 1.1.-31.12.	0,00	-51 277,51	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	370 029,76	370 029,76	0,00	0,00
Maa- ja vesialueet yhteensä	93 341 682,26	91 423 891,98	183 222,23	183 222,23
Rakennukset ja rakennelmat				
Omistettut				
Hankintameno 1.1.	468 240 316,41	400 093 095,92	6 523 793,65	6 040 660,22
Lisäykset 1.1.-31.12.	21 724 992,39	29 782 099,24	0,00	6 721,84
Vähennykset 1.1.-31.12.	-10 248 307,91	-5 016 168,61	0,00	0,00
Suorot erien välillä 1.1.-31.12.	16 264 313,47	43 381 289,86	0,00	476 411,59
Hankintameno 31.12.	495 981 314,36	468 240 316,41	6 523 793,65	6 523 793,65
Kertyneet poistot 1.1.	209 326 064,61	184 759 000,04	4 571 004,14	4 206 908,02
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-5 233 224,09	2 519 638,41	0,00	0,00
Tilikauden poisto	27 134 779,37	22 047 426,16	380 366,79	364 096,12
Kertyneet poistot 31.12.	231 227 619,89	209 326 064,61	4 951 370,93	4 571 004,14
Kirjanpitoarvo 31.12.	264 753 694,47	258 914 251,80	1 572 422,72	1 952 789,51

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1.	85 325 538,22	66 903 684,27	71 755 073,40	55 736 151,60
Lisäykset 1.1.-31.12.	5 826 228,77	7 831 611,92	4 866 886,35	5 661 072,88
Vähennykset 1.1.-31.12.	-1 613 337,44	-1 899 190,30	-1 327 452,70	-1 249 821,05
Suorot erien välillä 1.1.-31.12.	12 013 956,69	12 489 432,33	11 993 623,46	11 607 669,97
Hankintameno 31.12.	101 552 386,24	85 325 538,22	87 288 130,51	71 755 073,40
Kertyneet poistot 1.1.	45 040 551,91	33 798 033,72	33 302 892,14	24 095 449,53
Lisäysten/vähennysten/suorotien kertyneet poistot	-1 474 980,53	769 009,87	-827 909,13	-671 599,59
Tilikauden poisto	12 657 413,71	10 473 508,32	11 555 519,43	9 879 042,20
Kertyneet poistot 31.12.	56 222 985,09	45 040 551,91	44 030 502,44	33 302 892,14
Kirjanpitoarvo 31.12.	45 329 401,15	40 284 986,31	43 257 628,07	38 452 181,26
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	6 006 571,91	5 553 486,63	85 569,36	85 569,36
Lisäykset 1.1.-31.12.	250 000,00	168 649,70	0,00	0,00
Vähennykset 1.1.-31.12.	-336 551,38	-98 300,00	0,00	0,00
Suorot erien välillä 1.1.-31.12.	547 213,47	382 735,58	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	6 467 234,00	6 006 571,91	85 569,36	85 569,36
Kertyneet poistot 1.1.	4 632 150,12	4 286 898,35	83 569,36	83 569,36
Vähennysten ja suorotien kertyneet poistot	-211 551,38	-98 300,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	316 058,87	443 551,77	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.	4 736 657,61	4 632 150,12	83 569,36	83 569,36
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 730 576,39	1 374 421,79	2 000,00	2 000,00
Aineellisten hyödykkeiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1.	12 934 565,10	18 148 304,37	4 195 610,06	2 459 372,13
Lisäykset 1.1.-31.12.	24 730 493,05	39 869 836,92	9 615 457,11	13 856 601,05
Suorot erien välillä 1.1.-31.12.	-28 803 585,24	-45 083 576,19	-12 001 234,46	-12 120 363,12
Hankintameno 31.12.	8 861 472,91	12 934 565,10	1 809 832,71	4 195 610,06
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	414 016 827,18	404 932 116,98	46 825 105,73	44 785 803,06

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
12. Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä				
Hankintameno 1.1.			165 138 180,93	164 138 180,93
Lisäykset 1.1.-31.12.			150 000 000,00	1 000 000,00
Vähennykset 1.1.-31.12.			0,00	0,00
Hankintameno 31.12.			315 138 180,93	165 138 180,93
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Määrä 1.1.			135 249 321,85	119 319 321,69
Lisäykset 1.1.-31.12.			0,00	25 079 166,66
Vähennykset 1.1.-31.12.			-135 249 321,85	-9 149 166,50
Määrä 31.12.			0,00	135 249 321,85
Osuudet omistusyhteisyrityksissä				
Hankintameno 1.1.	48 307 131,33	36 807 177,47	47 296 230,11	35 896 127,92
Lisäykset 1.1.-31.12.	1 559 537,68	11 499 953,86	1 520 222,52	11 400 102,19
Hankintameno 31.12.	49 866 669,01	48 307 131,33	48 816 452,63	47 296 230,11
Muut osakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.1.	4 446 352,05	3 789 305,06	963 941,76	963 941,76
Lisäykset 1.1.-31.12.	0,00	675 618,66	0,00	0,00
Vähennykset 1.1.-31.12.	-1 173,27	-18 571,67	-273,09	0,00
Hankintameno 31.12.	4 445 178,78	4 446 352,05	963 668,67	963 941,76
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	547 606,18	547 606,18	168,19	168,19
Arvonalennukset	72 884,89	0,00	0,00	0,00
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	620 491,07	547 606,18	168,19	168,19
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 824 687,71	3 898 745,87	963 500,48	963 773,57
Muut saamiset muilta				
Sijoitusten lainasaamiset				
Määrä 1.1.	60 483,48	64 576,27	0,00	0,00
Vähennykset 1.1.-31.12.	-3 801,72	-4 092,79	0,00	0,00
Määrä 31.12.	56 681,76	60 483,48	0,00	0,00
Liittymismaksusaamiset				
Hankintameno 1.1.	608 281,38	592 970,06	0,00	0,00
Lisäykset 1.1.-31.12.	189 920,00	37 073,16	0,00	0,00
Vähennykset 1.1.-31.12.	-17 512,90	-21 761,84	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	780 688,48	608 281,38	0,00	0,00
Muut saamiset muilta yhteensä	837 370,24	668 764,86	0,00	0,00
Sijoitukset yhteensä	54 528 726,95	52 874 642,05	364 918 134,04	348 647 506,46

13. Hämeenmaa-konsernin osuudet muissa yrityksissä

Konserniyritykset (yhdistellään tytäryhtiöinä konsernitilinpäätökseen)

Emoyhtiön omistamat konserniosakkeet	Yhtiön kotipaikka	Omistussuus-%	
		Emoyhtiö	Konserni
Hämeenmaan Kiinteistöt Oy	Lahti	100,00	
Nelipyörä Oy	Lahti	80,00	
Kiint. Oy Lahden Hämeenkatu 20	Lahti	70,57	
Kiint. Oy Heinolan Torikatu 5	Heinola	50,02	
Hämeenmaan Hyvis Oy	Lahti	100,00	
Hämeenmaan Rauta Oy	Lahti	100,00	
Konserniyhtiöiden omistamat konserniosakkeet			
Liipolanmäen Ostoskeskus Oy	Lahti		52,61
Metsäpellon Liikekeskus Oy	Lahti		91,33
Kiint. Oy Hämeenlinnan Brahenkatu 33	Hämeenlinna		100,00
Kiint. Oy Rakokivi	Lahti		94,06

Osakkuusyritykset (yhdistellään osakkuusyrityksinä konsernitilinpäätökseen)

	Yhtiön kotipaikka	Omistussuus-%	
		Emoyhtiö	Konserni
As Oy Hätilänkivi	Hämeenlinna		23,89
Kiint. Oy Elocinkulma 1	Lahti		28,58
Autokorjaamo Värikaara Oy	Kotka		20,00

Omistusyhteisyritykset

SOK	Helsinki	8,30	
S-Pankki Oy	Helsinki	5,10	
S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy	Helsinki	6,20	
S-Voima Oy	Helsinki	7,30	

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
14. Vaihto-omaisuus				
Tavarat	68 743 659,93	57 123 594,73	45 077 544,93	39 293 390,21
Yhteensä	68 743 659,93	57 123 594,73	45 077 544,93	39 293 390,21
15. Pitkäaikaiset saamiset				
Laskennallinen verosaaminen	1 746 407,84	3 630 999,74	0,00	0,00
Laskennallinen verosaaminen käyvän arvon rahastosta	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 746 407,84	3 630 999,74	0,00	0,00
Muut saamiset				
Korottomat pitkäaikaiset muut saamiset	23 000,00	23 000,00	3 000,00	3 000,00
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	1 769 407,84	3 653 999,74	3 000,00	3 000,00
16. Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	11 165 694,90	7 349 507,65	7 937 297,13	4 896 564,47
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Myyntisaamiset			127 884,35	31 128,47
Lainasaamiset			0,00	849 570,82
Siirtosaamiset			0,00	664,58
Yhteensä			127 884,35	881 363,87
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä				
Myyntisaamiset	4 209 063,85	3 104 438,78	4 028 539,54	2 949 328,24
Siirtosaamiset	4 264 143,87	3 488 096,26	4 180 978,42	3 304 201,37
Yhteensä	8 473 207,72	6 592 535,04	8 209 517,96	6 253 529,61
Muut saamiset	409 201,52	335 077,32	0,00	0,00
Siirtosaamiset	1 814 103,10	2 883 161,52	307 725,92	150 148,88
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	21 862 207,24	17 160 281,53	16 582 425,36	12 181 606,83
Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
Tavarakaupan oikaisuerät	3 869 552,49	3 261 728,79	3 597 635,46	2 864 150,85
Ketjumaksu- ja palveluhyvitykset	628 644,72	311 706,41	628 644,72	311 706,41
Rahoituserät	207 460,23	288 666,06	0,00	0,00
Verosaamiset	856 084,48	2 001 849,05	0,00	0,00
Muut	516 505,05	507 307,47	262 424,16	279 157,57
Siirtosaamiset yhteensä	6 078 246,97	6 371 257,78	4 488 704,34	3 455 014,83

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
17. Oma pääoma				
Osuuspääoma				
Osuuspääoma 1.1.	14 530 097,97	14 530 097,97	14 530 097,97	14 530 097,97
Osuuspääoma 31.12.	14 530 097,97	14 530 097,97	14 530 097,97	14 530 097,97
Käyvän arvon rahasto 1.1.	0,00	-914 954,23	0,00	-914 954,23
Rahavirran suojaussuhteisiin kuuluvien johdannaisten arvonnmuutokset tilikauden aikana	0,00	914 954,23	0,00	914 954,23
opo:sta pois kirjattu ja tuloslaskelmassa esitetty määrä	0,00	0,00	0,00	0,00
Käyvän arvon rahasto 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Vararahasto 1.1.	57 529 661,13	52 529 661,13	57 529 661,13	52 529 661,13
Lisäys	2 000 000,00	5 000 000,00	2 000 000,00	5 000 000,00
Vararahasto 31.12.	59 529 661,13	57 529 661,13	59 529 661,13	57 529 661,13
Sidottu oma pääoma yhteensä	74 059 759,10	72 059 759,10	74 059 759,10	72 059 759,10
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto				
Osuusmaksurahasto 1.1.	2 031 109,57	1 863 352,16	2 031 109,57	1 863 352,16
Lisäys	277 275,97	167 757,41	277 275,97	167 757,41
Osuusmaksurahasto 31.12.	2 308 385,54	2 031 109,57	2 308 385,54	2 031 109,57
Muut rahastot				
Käyttörahaso 1.1.	3 166 097,60	3 166 097,60	3 166 097,60	3 166 097,60
Käyttörahaso 31.12.	3 166 097,60	3 166 097,60	3 166 097,60	3 166 097,60
Edellisten tilikausien ylijäämä/tappio 1.1.	348 522 407,11	321 785 007,78	252 135 468,16	234 002 738,87
Siirto vararahastoon	-2 000 000,00	-5 000 000,00	-2 000 000,00	-5 000 000,00
Muut erät	0,00	358 698,03	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä/tappio 31.12.	346 522 407,11	317 143 705,81	250 135 468,16	229 002 738,87
Tilikauden ylijäämä	33 949 741,58	31 378 701,30	27 966 634,04	23 132 729,29
Vapaa oma pääoma yhteensä	385 946 631,83	353 719 614,28	283 576 585,34	257 332 675,33
Oma pääoma yhteensä	460 006 390,93	425 779 373,38	357 636 344,44	329 392 434,43
Maksamaton osuuspääoma 31.12.			249 916,49	360 792,46
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista 31.12.				
Käyttörahaso	3 166 097,60	3 166 097,60	3 166 097,60	3 166 097,60
Osuusmaksurahasto	2 308 385,54	2 031 109,57	2 308 385,54	2 031 109,57
Edellisten tilikausien ylijäämä/tappio (+/-)	346 522 407,11	317 143 705,81	250 135 468,16	229 002 738,87
Tilikauden ylijäämä/tappio (+/-)	33 949 741,58	31 378 701,30	27 966 634,04	23 132 729,29
Tilinpäätössiirt. kertymästä omaan pääomaan merkitty osuus (-)	-32 142 274,95	-34 581 018,83	0,00	0,00
Osuusmaksujen nopeutetun palautuksen yhteismäärä	-22 128,68	-26 104,25	-22 128,68	-26 104,25
Valtiolta saatu uudelleentyyllistämisen tuki	0,00	-118 015,43	0,00	-118 015,43
Yhteensä	353 782 228,20	318 994 475,77	283 554 456,66	257 188 555,65

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
18. Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero				
Aineettomat oikeudet			57 693,99	45 230,46
Muut aineettomat hyödykkeet			-55 718,00	-24 353,87
Rakennukset ja rakennelmat			-352 880,43	-291 046,35
Rakennusten tekniset laitteet			2 628,90	2 823,26
Koneet ja kalusto			20 209 294,33	14 559 636,22
Yhteensä			19 861 018,79	14 292 289,72
Pakolliset varaukset				
Vastaiset menot vuokratiloista	2 343 192,00	3 917 460,00		
Muut vastaiset menot	1 050 000,00	1 900 000,00	0,00	0,00
Yhteensä	3 393 192,00	5 817 460,00	0,00	0,00
19. Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	13 504 371,45	24 762 730,39	13 437 500,00	24 687 500,00
Ostovelat	0,00	1 240,00	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	13 504 371,45	24 763 970,39	13 437 500,00	24 687 500,00
20. Laskennalliset verovelat				
Tilinpäätössiirroista	8 035 568,74	8 645 254,71	0,00	0,00
Yhdistelytoimenpiteistä	-982 434,06	-1 025 180,20	0,00	0,00
Yhteensä	7 053 134,68	7 620 074,51	0,00	0,00
21. Lyhytaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	11 263 200,00	35 278 158,94	11 250 000,00	35 250 000,00
Saadut ennakot	145 835,07	288 499,90	43 632,88	62 589,06
Ostovelat	15 010 033,12	13 533 550,20	10 418 097,60	8 866 947,80
Velat saman konsernin yrityksille				
Ostovelat			109 227,26	42 720,04
Muut lyhytaikaiset velat			7 405 000,00	160 000,00
Siirtovelat			1 228 371,31	837 239,23
Yhteensä			8 742 598,57	1 039 959,27
Velat omistusyhteisyrityksille				
Ostovelat	52 219 574,56	34 958 922,53	50 530 415,93	34 360 615,38
Siirtovelat	591 172,99	1 030 958,28	558 755,21	976 322,86
Yhteensä	52 810 747,55	35 989 880,81	51 089 171,14	35 336 938,24
Muut lyhytaikaiset velat	6 988 442,01	5 329 965,00	5 850 499,71	4 186 869,94
Siirtovelat	29 281 930,90	28 816 751,17	25 365 764,94	24 105 022,23
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	115 500 188,65	119 236 806,02	112 759 764,84	108 848 326,54
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Henkilöstökulut	24 209 767,80	23 338 411,42	20 802 367,05	19 985 631,04
Verot	726 927,63	825 685,72	726 927,63	683 283,19
Bonus- ja maksutapaetuvetka	3 575 409,81	3 271 563,90	3 511 904,95	3 205 230,75
Ostojen oikaisuerät	584 065,95	1 138 763,94	584 065,95	1 081 840,93
Muut	776 932,70	1 273 284,47	1 527 625,88	962 598,41
Siirtovelat yhteensä	29 873 103,89	29 847 709,45	27 152 891,46	25 918 584,32

Liitetiedot henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
22a. Henkilöstön lukumäärä kokoaikaisiksi muutettuna	2 271	2 119	2 007	1 853
22b. Henkilökunnan lukumäärä keskimäärin ryhmittäin				
Kokoaikaiset	854	823	615	586
Osa-aikaiset	2 344	2 215	2 297	2 169
Tarvittaessa kutsuttavat	156	107	148	100
Yhteensä	3 354	3 145	3 060	2 855

22c. Johdon palkat, palkkiot ja eläkesitoumukset

Vuosi 2022			
	Palkat	Lisäeläkemaksut	Yhteensä
Johtoryhmä	1 754 611,29	322 326,73	2 076 938,02
Hallitus	90 140,00	0,00	90 140,00
Hallintoneuvosto	81 780,00	0,00	81 780,00
Yhteensä	1 926 531,29	322 326,73	2 248 858,02

Vuosi 2021			
	Palkat	Lisäeläkemaksut	Yhteensä
Johtoryhmä	1 796 943,25	304 821,07	2 101 764,32
Hallitus	87 535,71	0,00	87 535,71
Hallintoneuvosto	92 800,00	0,00	92 800,00
Yhteensä	1 977 278,96	304 821,07	2 282 100,03

Liitetiedot jäsenistöstä

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
23. Jäsenmäärän muutos				
Kokonaisjäsenmäärä 1.1.			168 219	166 341
Uudet jäsenet			6 845	6 579
Eronneet			-5 181	-4 701
Muutos			1 664	1 878
Kokonaisjäsenmäärä 31.12.			169 833	168 219
Täyteen maksaneiden jäsenten määrä 31.12.			165 558	162 047
Osoittain osuusmaksun maksaneiden määrä 31.12.			4 326	6 173

Vakuudet ja vastuusitoumukset

	Konserni		Osuuskauppa	
	2022	2021	2022	2021
24. Vastuusitoumukset				
Annetut pantit ja vastuusitoumukset				
Pantit, jotka on annettu velkojen vakuudeksi (erityispantattuja)				
Pantit	1 122 549,95	1 247 549,95	1 102 549,95	1 102 549,95
Pantit yhteensä	1 122 549,95	1 247 549,95	1 102 549,95	1 102 549,95
Kiinnitykset				
Omassa hallussa	125 192 949,86	121 159 443,55	2 580 955,00	2 580 955,00
Pantattuna	1 226 636,00	1 226 636,00	0,00	0,00
Yhteensä	126 419 585,86	122 386 079,55	2 580 955,00	2 580 955,00
Saman konsernin yrityksen puolesta annetut vakuudet				
Takaukset			2 072 000,00	20 839 178,30
Yhteensä			2 072 000,00	20 839 178,30
25. Muut vastuut				
Osamaksukannan takaisinostovastuut	21 097,35	28 898,44	0,00	0,00
Muut takaisinostovastuut	250 834,05	458 669,54	0,00	0,00
Yhteensä	271 931,40	487 567,98	0,00	0,00
Leasingvastuut:				
Seuraavana vuonna maksettavat	276 259,29	801 138,57	10 573,44	14 695,08
Yli vuoden kuluttua maksettavat	528 943,98	19 042 612,22	3 562,60	15 066,04
Yhteensä	805 203,27	19 843 750,79	14 136,04	29 761,12

Kiinteistöinvestointien tarkistusvastuu

Osuuskauppa Hämeenmaa on velvollinen tarkistamaan vuosina 2014–2022 valmistuneista kiinteistöinvestoinnista tekemiään arvonnalisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Viimeinen tarkistusvuosi on 2031.

Osuuskauppa Hämeenmaan vastuun enimmäismäärä on 338.349,50 euroa (ed. vuonna 398.000,41 euroa). Osuuskauppa Hämeenmaa -konsernin vastuun enimmäismäärä on 15.386.962,62 euroa (ed. vuonna 15.226.584,09 euroa).

26. Muut taloudelliset vastuut

Konserni teki rahoittajiansa kanssa panttaamattomuussitoumuksen toukokuussa 2003.

Muut vastuusitoumukset

Osakassopimuksen mukainen sitoumus vastata S-Voima Oy:n sitoumuksista

Osakkaat vastaavat ns. Mankala-periaatteen mukaisesti S-Voima Oy:n sitoumuksista. Tämän periaatteen mukaisesti Osuuskauppa Hämeenmaan vastuu S-Voima Oy:n kustannuksista sisältäen myös lainojen lyhennykset ja korot sekä poistot määräytyy markkinasähkön osalta osakkaan käyttämän energian mukaan, tuulivoiman osalta osakkaan omistamien osakesarjojen suhteessa ja aurinkosähkön osalta osakkaan hallitsemille kiinteistöille rakennettujen aurinkovoimaloiden perusteella.

S-Voima Oy:n osakkaat ovat lisäksi sopineet keskinäisestä velvollisuudesta rahoittaa yhtiön sijoituksia tuulivoiman tuotantoyhtiöihin omanpääomanehtoisesti, jolloin vastuu lähtökohtaisesti jakaantuu osakesarjoittain osakeomistuksen suhteessa. Osuuskauppa Hämeenmaan tilinpäätöshetkeen mennessä tehtyihin päätöksiin perustuva vastuu omanpääomanehtoisen rahoituksen osuudesta on arviolta yhteensä 1,1 miljoonaa euroa.

27. Riskienhallinta ja johdannaissopimukset

Osuuskauppa Hämeenmaalla on sen hallituksen hyväksymä rahoitusstrategia, joka määrittelee korkoriskin ja sen hallinnan vastuut ja valtuudet, tavoitteet, suojauksen kohteet ja käytettävät instrumentit. Osuuskaupan korkosuojauksen kohteena on vaihtuvakorkoisten lainojen ja leasingsovimusten muodostama lainasalkku sekä erittäin todennäköisten tulevaisuudessa alkavien velkojen muodostama positio. Rahoitusstrategian mukaan korkoriskiä on suojattava, mikäli edellä mainittu vaihtuvakorkoisten velkojen positio ylittää 20 % konsernitaseen loppusummasta. Korkoriskiä tarkastellaan viiden vuoden strategian mukaiselle ennustetulle korolliselle velka- ja leasingsovimusmäärälle. Suojausinstrumentteina voidaan käyttää mm. koronvaihtosopimuksia ja ostettuja korko-optioita. Vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätöksissä ei ole ollut avoimia johdannaissopimuksia.

HALLITUKSEN ESITYS TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Hallitus ehdottaa, että tilikauden ylijäämä 27 966 634,04 € käytetään seuraavasti:

- siirretään vararahastoon 2 000 000,00 €
- maksetaan ylijäämän palautusta arviolta 1 660 091,99 €
- jätetään edellisten tilikausien ylijäämätilille arviolta 24 306 542,05 €.

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Hallituksen ja toimitusjohtajan allekirjoitukset

Lahdessa 15. päivänä helmikuuta 2023

Olli Vormisto
Toimitusjohtaja

Outi Hongisto

Jussi Maksimainen

Minna Patosalmi

Jussi Suomaa

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Lahdessa 24. päivänä helmikuuta 2023

Panu Juonala
KHT

Otto Joki
KHT

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Osuuskauppa Hämeenmaan (y-tunnus 0910257-2) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2022. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emo-osuuskunnan taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan sekä konsernin että emo-osuuskunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia konserniyriyksistä ja emo-osuuskunnasta niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole

väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan konsernin ja emo-osuuskunnan kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksiin esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emo-osuuskunta tai konserni aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä,

että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emo-osuuskunnan tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emo-osuuskunnan tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emo-osuuskunta tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu

toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman ylijäämän käyttämisestä on osuuskuntalain ja osuuskunnan sääntöjen mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emo-osuuskunnan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Lahdessa 24.2.2023

Panu Juonala
KHT

Otto Joki
KHT

Edustajisto

Osuuskauppa Hämeenmaan omistajien eli jäsenten ylintä päätäntävaltaa käyttää edustajisto, johon kuuluu 45 jäsentä. Edustajiston jäsenet valitaan neljäksi vuodeksi kerrallaan asiakasomistajien keskuudessa toimeenpantavilla vaaleilla. Edustajisto kokoontuu sääntöjen mukaan varsinaiseen kokoukseensa keväällä ja syksyllä hallintoneuvoston puheenjohtajan kutsumana hallintoneuvoston toimeksiannosta.

Edustajiston tehtäviin kuuluvat mm. tilinpäätöksen vahvistaminen, vastuuvapauden myöntäminen, hallintoneuvoston jäsenten ja tilintarkastajien valinta sekä sääntömuutoksista päättäminen.

Edustajiston toimikausi on neljä vuotta. Nykyisen edustajiston toimikausi on 2021–2025.

Hallintoneuvosto

Osuuskauppa Hämeenmaan hallintoneuvostoon kuuluu 23 jäsentä, joista 21 on edustajiston valitsemia. Muut kaksi ovat osuuskaupan palveluksessa olevia henkilöstön edustajia. Hallintoneuvoston toimikausi on kolme vuotta ja kunakin vuonna kolmannes jäsenistä on erovuorossa.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa osuuskunnan

hallintoa ja toiminnan tarkoituksen toteutumista parhaalla mahdollisella tavalla. Hallintoneuvosto muun muassa valitsee hallituksen jäsenet ja toimitusjohtajan sekä vahvistaa osuuskaupan strategiat ja tavoitteet.

Hallitus

Osuuskauppa Hämeenmaan hallitukseen kuuluu hallituksen puheenjohtajana toimiva osuuskaupan toimitusjohtaja ja 4–6 hallintoneuvoston kalenterivuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä. Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan kalenterivuodeksi kerrallaan.

Hallituksen tehtävänä on edistää ja hoitaa osuuskaupan etua ja asioita osuuskuntalain, osuuskaupan sääntöjen sekä edustajiston ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden ja päätösten mukaisesti.

Johtoryhmä

Johtoryhmän tehtävänä on johtaa Osuuskauppa Hämeenmaan operatiivista toimintaa ja viedä strategia käytäntöön. Jokainen johtoryhmän jäsen vastaa omasta liiketoiminta- tai asiantuntevusalueestaan.

Edustajiston jäsenet 2021–2025

Jäsenalue 1: Lahti

Forsman Juha-Pekka, seurakunnan toimistonhoitaja	Lahti
Harmaala Miina, sairaanhoitaja AMK, ensihoitaja	Lahti
Himanan Hannu, opetusneuvos	Lahti
Känkänen Kari, maanviljelijä	Lahti
Lehto Rami, kansanedustaja	Lahti
Liski Petri, näyttelijä, eläkekassan johtaja, muusikko	Lahti
Niemi Harri, liikkeenharjoittaja	Lahti
Niinistö Sari, aikuiskasvatustieteen maisteri, terveydenhoitaja	Lahti
Sairomaa Tomi, kohdevalvoja	Lahti
Salakka Helena, opinto-ohjaaja, aineenopettaja	Lahti
Tervo Jaana, myyjä, luottamusmies	Lahti
Toivonen Seppo, everstiluutnantti evp.	Lahti
Vahter Merja, kauppias, HHJ PJ	Lahti
Vartiainen Onerva, kauppatieteiden maisteri	Lahti
Viinikka Anneli, kodinhoitaja, eläkkeellä	Lahti

Jäsenalue 2: Asikkala, Padasjoki, Heinola, Hartola, Sysmä, Hollola, Kärkölä, Orimattila, Myrskylä

Aakala Seija, perushoitaja	Hollola
Fågel Jarkko, kunnanhallituksen puheenjohtaja, HHJ	Hartola
Lehtimäki Kirsi, sairaanhoitaja AMK	Heinola
Luostarinen Eino, erikoislääkäri	Asikkala
Nieminen Tero, yrittäjä, taksiautoilija	Orimattila
Perkiö Irmeli, eläkeläinen	Heinola
Ronkainen Jari, kansanedustaja	Hollola
Suominen Minna, kättilö	Hollola
Varjo Niina, terveydensuojeluinsinööri, rakennusterveysasiantuntija	Heinola
Varsaluoma Sanna, agrologi, maatalousyrittäjä	Asikkala

Jäsenalue 3: Hämeenlinna, Forssa, Janakkala, Hattula, Riihimäki, Jokioinen, Tammela, Hausjärvi, Loppi, Humppila, Ypäjä

Ahonen Antti, FM, kunnanjohtaja	Hämeenlinna
Elo Irmeli, koulutuspäällikkö	Janakkala
Hirviniemi Erja, sairaanhoitaja AMK	Riihimäki
Häggmann Johanna, sairaanhoitaja	Forssa
Jokinen Hanna, lähihoitaja	Hattula
Jussila Samuel, maatalousyrittäjä	Janakkala
Kankaanmäki Päivi, fysioterapeutti, yrittäjä	Hämeenlinna
Kannisto Rita, luokanopettaja	Janakkala
Kylliäinen Kylli, vanginvartija, päihdetyöntekijä	Hämeenlinna
Laakso Sirpa, alueluottamusmies, myyjä	Hämeenlinna
Lehtonen Irmeli, sairaanhoitaja, eläkkeellä	Hämeenlinna
Lehtonen Kari-Veli, rehtori, eläkkeellä	Riihimäki
Lähde Joni, tuotantotyöntekijä, pääluottamusmies	Loppi
Mänki Marianne, agrologi, maanviljelijä	Jokioinen

Nylund Piia, koneistaja	Janakkala
Olkinuora Piia, Finance Specialist, KTM	Hämeenlinna
Pura Eero, maanviljelijä	Tammela
Ryhtä Irkka, erikoissairaanhoitaja, eläkkeellä	Forssa
Tervatuli Riikka, myyjä	Riihimäki
Äijälä Jutta, FM, asiakkuuspäällikkö	Hämeenlinna

Hallintoneuvosto 2022

Rautaoja Jarkko (pj.), toimitusjohtaja	Heinola
Sillanpää Nina (varapj.), varhaiskasvatuksen erityisopettaja	Riihimäki
Hyväkkä Sari, fysioterapeutti	Orimattila
Jormanainen Lauri, vanginvartija	Riihimäki
Jussila Sari, agrologi	Sysmä
Koskinen Outi, maaseutuyrittäjä, opettaja	Turenki
Kurki-Suonio Paula, asianajaja	Lahti
Lammi Mirja, sairaanhoitaja	Riihimäki
Lanki Tommi, liikuntatoimenjohtaja	Lahti
Lehtimäki Mikko, toimitusjohtaja	Nastola
Lepola Kaisa, sosiaalijohtaja	Forssa
Mäentalo Mika, vanhempi rikoskonstaapeli	Heinola
Nurmi Jari, psykologi	Hämeenlinna
Oksanen Anna-Reeta, luokanopettaja	Lahti
Paulamäki Risto, luokanopettaja	Lahti
Pura Veli-Matti, maaseutuyksikön päällikkö, mv	Tammela
Rissanen Jari, diakoni, sosionomi (AMK)	Lahti
Sieppi Päivi, ympäristöneuvontapäällikkö	Hämeenlinna
Soittila Seppo, viihdetaiteilija	Hauho
Tuomalainen Tuula, pääluottamusmies	Lahti
Vainio Marjo, liikennemyymäläpäällikkö	Lahti
Valkonen Pasi, yrittäjä	Hartola
Vesala Jouko, rovasti	Lahti

Hallintoneuvosto 2023

Rautaoja Jarkko (pj.), toimitusjohtaja	Heinola
Sillanpää Nina (varapj.), varhaiskasvatuksen erityisopettaja	Riihimäki
Eliander Tanja, myyntipäällikkö	Hämeenlinna
Hyväkkä Sari, fysioterapeutti	Orimattila
Jormanainen Lauri, vanginvartija	Riihimäki
Jussila Sari, agrologi	Heinola
Koskinen Outi, maaseutuyrittäjä, opettaja	Turenki
Kurki-Suonio Paula, asianajaja	Lahti
Lanki Tommi, liikuntatoimenjohtaja	Lahti
Lehtimäki Mikko, toimitusjohtaja	Nastola
Mäentalo Mika, vanhempi rikoskonstaapeli	Heinola
Nurmi Jari, psykologi	Hämeenlinna
Oivo Jari, toimitusjohtaja	Lahti
Oksanen Anna-Reeta, luokanopettaja	Lahti

Pura Veli-Matti, maaseutuyksikön päällikkö, mv.	Tammela
Rajala Virpi, työsuojeluvaltuutettu	Lahti
Rantanen Vesa, agronomi	Jokioinen
Rissanen Jari, diakoni, sosionomi (AMK)	Lahti
Sieppi Päivi, ympäristöneuvontapäällikkö	Hämeenlinna
Soittila Seppo, viihdetaiteilija	Hauho
Valkonen Pasi, yrittäjä	Hartola
Vesala Jouko, rovasti	Lahti
Yli-Pirilä Pia, psykoterapeutti, sairaanhoitaja	Katinala

Hallitus 2022

Vormisto Olli, toimitusjohtaja (pj.)	Lahti
Hongisto Outi, Senior Advisor	Lahti

Maksimainen Jussi, toimitusjohtaja	Hollola
Patosalmi Minna, toimitusjohtaja	Orimattila
Suomaa Jussi, agronomi	Parola

Hallitus 2023

Vormisto Olli, toimitusjohtaja (pj.)	Lahti
Hongisto Outi, Senior Advisor	Lahti
Maksimainen Jussi, toimitusjohtaja	Hollola
Patosalmi Minna, hallituksen puheenjohtaja	Orimattila
Suomaa Jussi, agronomi	Parola

 HÄMEENMAA

